

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue francouzské.*

Revue d'Infanterie.

č. 418. — Červenec 1927.

Mjr. Koeltz: Německá garda v bitvě u Guise (28. a 29. srpna 1914).

Autor se pokusil v své velmi pěkné historické studii, založené jen na němec. pramenech, vyvrátiti tvrzení některých autorů „za Rýnem“, jako by se jenom francouzská pěchota byla dopouštěla různých omylů na bojišti, jako by jen ona nebyla dovedla využití své palby, vyhýbat se účinkům palby nepřátelské, manévrovati.

Zvolil si tedy elitní jednotku pruské pěchoty, gardu, a vylíčil nám její činnost v bojích u Guise dne 28. a 29. srpna 1914, dokazuje, že se i výborná jinak německá pěchota dopouštěla týchž omylů, výcvik její právě tak málo jako u francouzské pěchoty odpovídal skutečností bojiště, jakým bylo bojiště počátku světové války.

Ze své studie činí několik závěrů, které jsou potvrzením zkušeností, získaných jednak v dřívějších válkách, jednak ve válce světové; je však vždycky dobře si je znovu uvědomiti, neboť v klidné době mírové, při výcviku, snadno se zapomíná na tvrdé lekce války.

1. V útoku třišti vesnice útočící jednotky a uvádějí je v nepořádek; pouliční boje jsou spojeny s velkými ztrátami a silně demoralisují, zvláště v dělové palbě; velitel nemůže je řídit; převládá individuální hodnota vojáků; kádry musejí býti více příkladem než v terénu odkrytému a musí nasaditi své životy; jakmile je vesnice dobytá, lze z ní těžko vyraziti, jsou-li její okraje v nepřátelské palbě.

2. Boj palbou pěchoty v terénu odkrytém začíná již na střední vzdálenosti — 1000 m — a je již tak intenzivní, že útočník nemůže již postupovati (rozumějme dobře — dokud je obránce pánem své palby!). To se projevilo již v době, kdy kulometry byly ještě vzácné! (na počátku války). Je pravděpodobné, že se vzdálenost, na níž se palba zahájí, zvláště při zjednávání dotyku — ještě zvětší a je jisto, že bude také mnohem prudší.

Zjednávání dotyku bude ztíženo tím, že dopředu posunuté nepřátelské prvky, vyzbrojené mnohem výkonnějšími palebnými prostředky než v minulosti, vzbudí v útočnickovi často

dojem, že má před sebou silný odpor. Tento dojem bude mít morální účinek tím větší, čím budou útočící vojska méně zkušená a čím méně budou umět manévrovati. Zato tím větší bude pak úloha a odpovědnost nižších velitelů.

3. Nepřítel je pro útočníka větší nou neviditelný a svou přítomnost projevuje jen palbou — fakt konstatovaný za celé světové války — jenž mimo to zdokonalením výcviku a metod zastíracích nabude v budoucnosti ještě většího významu. Odtud nesmírný význam dobrého a dobře organizovaného pozorování. Jinak budeme střelci nazdařbůh, rozptylovati svou palbu na plochy místo soustřeďovati ji na zjištěné cíle. Nezapomínejme, že v budoucnosti, kdy se palba zahájí na značné vzdálenosti, bude včasné objevení nepřátelských stanovišť ještě obtížnější!

4. V nepřátelské palbě přitahují jistě terénní prostory útočníka, jiné jej naopak odpuzují. Odtud velký význam správného hodnocení terénu s hlediska možných účinků nepřátelské palby (a ovšem i palby vlastní). — Pěchotní palba přitahuje zase pěchotní palbu. Jednotky změni i směr, který jim byl přikázán, a obrátí se směrem, odkud jsou napadeny pěchotní palbou! Dělová palba, jak známo, tohoto účinku nemá. Terén a nepřátelská palba svádějí tedy jednotky často v jiné směry a na jiné cíle, než které jim byly dány. Je tedy nejdůležitější úlohou velitelů v boji aby zachovali u svých jednotek nařazený směr a postup na nařazený cíl — což není tak lehké!

5. V boji se na některých místech bojiště stává, že se některé jednotky přesunují sem a tam — vznikají často značné mezery v útočném sledu! Mezí těchto může pohyblivý a podnikavý nepřítel využiti v svůj prospěch buď palbou nebo místním protiútokem. Proto musí býti mezi jednotkami styčné oddíly, vyzbrojené mohutnými palebnými prostředky, aby stáli co stáli udrželi spojení palbou!

6. Síla palby jenom velmi těžko použiti, aby si velitel ještě za dne vytvořil nové zálohy. Proto si je musí velitel udržeti co nejdéle, udržeti své učenění do hloubky a vydati své zálohy jen tehdy, kdy-li z toho skutečný prospěch. — Ovšem nesmí pal

váhati nasaditi třebas i posledního muže.

7. I v pohybné válce musí býti součinnost pěchoty a dělostřelectva předvidána a připravena s největší péčí, neboť v boji lze ji pak těžko uskutečniti. Jak praví německý historik onoho boje gardy u Guise: „Tajemství spolupráce mezi zbraněmi nebo lépe včasná podpora pěchoty záleží v pohybné válce v decentralisaci vedení dělostřelectva, ve včasné přidělení“ většiny oddílů pěším plukům.“

8. Vedení boje v pohybné válce, které bylo nesmírně obtížné již r. 1914, bude ještě obtížnější v budoucnosti, zvláště v boji střetném. Neboť šířka fronty, na níž na sebe protivníci narazí, bude značná; nepřítel bude neviditelný; dodávání zpráv odpředu dozadu bude nesmírně obtížné pro velkou intensitu palby a pro velké vzdálenosti, které bude nutno projíti. Velitel divise bude ještě méně než v minulosti vědět, jaký je morální potenciál, který jeho vojsku ještě zbývá. — Uvidí ještě méně než dříve na vlastní oči a bude také méně viděn svým vojskem. Bude tedy velmi mnoho záležitostí na jakosti podrženejších velitelů, zvláště velitelů pěších jednotek.

Na konec probírá autor chyby, kterých se německá garda dopustila: nebylo organisováno velitelské spojení ani spojení příčné; dodávání rozkazů bylo vadné; ačkoli situace byla velmi nejasná, nebyly dostatečně intenzivně hledány zprávy o nepříteli; zajištění při zastávkách bylo naprosto nevyhovující; jezdeckto úplně zklamalo; bojové přezvědy jak pěši tak jezdecké zklamaly úplně; kryt vnějších křídel nebyl zajištěn atd. atd.

Vidíme, že se na počátku války dopouštěla německá pěchota týchž chyb jako pěchota francouzská: strhována svým ofensivním duchem, hnaná dopředu svými veliteli, kteří jí nedali vždycky dosti času k rozváznému jednání, chtěla zvítěziti pohybem nad silou palby; i když byla ve špatné situaci, nezastavila se, poněvadž důstojníci, obávající se výtky zbabělosti, strhovali ji kupředu, bez ohledu na ztráty, bez podpory palbou — k čemuž je ostatně již v míru nabádal sám předpis.

Č. 419. — Srpen 1927.

Pplk. Besse: Utočné vozy v Syrii.

*) Slovem přidělení nesmíme rozuměti podřízení. Podtržená slova tohoto citátu byla podtržena samým autorem citátu.

Popisuje činnost útoč. vozů v operacích u Damašku a v pohoří Džebel-Druze, kde se lehké tanky typu Renault výborně uplatnily proti povstalcům.

Mjr. Duchemin: Spojovací služba v útoku.

Na podkladě „Studie ofensivního boje“ od mjr. Gérina v květnovém a červnovém čísle této revue studuje autor organisaci a činnost spojovací služby na konkrétním případě shora citovaném. Zvláště pěkně je podáno spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem po stránce technické a spojovací služba u dělostřelectva v útoku. V závěru podotýká, že nestačí jen dokonalý styk mezi pěšákem a dělostřelcem, je ještě nutno, aby spojovací služba u každé zbraně byla co nejdůkladněji organisována, a praví, že ani společným studiem na mapě nedosáhneme náležitě souhry obou zbraní. Je nutno, aby obě zbraně evičily spolu v terénu co nejčastěji.

Mjr. Kuntz: Boj malých pěších jednotek v Maroku.

„Dni velkých bitev“. Výňatky z německé knihy „Der Infanterist“ od kpt. Hute. Živé líčení útrap pěchoty v moderním boji. Autor líčí přibližovací postup pěchoty, pěchotu v nepřátelské pěchotní palbě a obranu „hnízda odporu“ způsobem velmi živým a sugestivním a popisuje při tom zároveň velmi výstižně drobnou taktiku pěchoty.

Č. 420. — Září 1927.

Mjr. Gérin: Aplikační studie z taktiky. Situace defenzivní. Část I.

Kpt. de Cahonet: Úvahy o bojích u Arrasu.

Líčení bojů 10. armádního shoru ve dnech 2. a 3. října 1914 a rozbor příčin úspěchů a neúspěchů.

Příčinou neúspěchu útoku 10. shoru dne 2. října byla okolnost, že si počínající velitelem armádní skupiny a končící velitelem divise ponechal každý velitel příliš mnoho záloh, takže na konec nebylo téměř nikoho, kdo by útok provedl. To zase mělo svou příčinu v nedostatku zpráv. Nebylo-li zpráv, bylo to tím, že vojska v dotyku je neposílala dozadu, neinformovala své velitele. Vojska v prvním sledu posílají zřídka zprávy svému veliteli; každý mimoto věnuje přílišný zájem různým sensačním zprávám a opomíjí drobné, užitečné zprávy.

Zajímavé je líčení franc. protiútoku ve vesnici Neuville-Vitese; okamžitý protiútok na nepřitele v pohybu ve

vesnici, v níž musí postupovati opatrně, obyčejně nepříteli překvapí a má naději na úspěch. Naproti tomu protiútok na nepříteli, který se usadil v domech, je odsouzen k nezdaru. Je-li nepřítel ve vesnici usazen, nutno postupovati nikoliv ulicemi, nýbrž podél okrajů, zahradami, za silné podpory palbou.

Npor. P. Rondot: Boj 3. praporu cizineckého pluku 3. v krajině Beni-Bon-Iloul (21. července 1926).

Popis operací pěšího praporu v krajině velmi hornaté. Studium vedení malých pěších jednotek (zvláště čtyř) v marocké válce.

Pplk. G. Besnard: Fysiologický podklad individuálního výcviku.

Úkol nervové soustavy, smyslů a obratnosti při výcviku jednotlivce. — Fysiologicko-psychologická studie, jejímž účelem je dokázati, že pedagogie franc. předpisů je správná a že je založena na zdravých zásadách.

Čís. 421. — Říjen 1927.

Jean des Vignes-Rouges: Činy hrdinů. Noblesa ve statečnosti.

„Válka plodí největší hrůzy, ale vídáme v ní i obrazy nejvznešenějších ctností, jakých je jen člověk schopen“, praví autor v úvodu k svému článku. Podává příklady hrdinských činů jednotlivců, důstojníků, poddůstojníků a vojáků, kteří dovedli zemřít si psími na rtech anebo obětujíce se za své kamarády, dokázali nejvyšší mravní sílu. Článek velkého významu výchovného.

Plk. Alléhaut: Motorisace a vojenské názory v Británii.

Autor si všímá v své studii názorů, které, jak se zdá, panují ve vojenských kruzích anglických o motorisaci budoucích armád. Mladá škola anglická předvidá dokonce, že pěchota a jezdecko přestane existovati a že obě tyto zbraně budou nahrazeny prostředky mechanickými. Praví doslova: „Půjde-li motorisace (snad by bylo lépe říci mechanisace) tak daleko, že ozbrojené síly, jak si je představujeme dnes, nahradí organismem zcela novým a povahy zcela odlišné, bude-li to mít za následek převrat ve všech pojmech, uznávaných dosud v taktice a strategií pozemní, budou-li pozemní metody válčení nahrazeny metodami boje námořního, bude-li — jak se to jasně prohlašuje — zastaralá a anachronická armáda vojínů pěších a na koni snadnou kořistí armády strojů, je-li tohle všechno správné, jde pro národy o otázku života nebo smrti.

Jestliže však tyto teorie, na první pohled svůdné a jistě velkým dojmem působící, nespočívají tak na zdravém rozumu, jak si myslí jejich původci, nýbrž spíše jen na zdání, sofismatech a snech, jestliže logika a chladné uvažování jsou potlačovány divokou fantasií, je-li to všechno jen klamným zdáním, tatáž otázka života nebo smrti s vynořuje znovu, jenže nebezpečí smrti není již na téže straně.“

Autor si tedy klade za úlohu rozbratí hodnotu nových teorií anglických. V první části these původců této teorie samých; v druhé části zkoumá tyto teorie a dochází k závěrům.

I. Motorisace v britské armádě. Teorie. Realisace. 1. Teorie individuální. a) Názory plk. Crofta. Hlavní myšlenky teorie plk. Crofta jsou tyto:

Zdroje koňského materiálu nemohou postačiti pro potřeby armády. Jezdecko by bylo podstatným činitelem úspěchu operací jen tehdy, kdyby se nedalo nahraditi něčím jiným, co by mohlo splniti jeho dosavadní úkoly. Válka ukázala, že jezdecko je bezmocné proti kulometům.

Dělostřelectvo traktorové se osvědčilo.

Účinek polních děl je mnohem větší, střílí-li tato děla na malou vzdálenost.

Kulomety jsou v útoku málo pohyblivé, leda jsou-li na tancích. V obraně jsou téměř nepřemožitelné, leč účinné-li na ně tanky.

Pěchota nemůže uplatniti veškerý účinek svých zbraní a nemůže ukázati svého pravého bojovného ducha, je-li každý pěšák zatížen jako soumar.

Dým je velmi účinný a dovoluje skrývatí pohyb vojsk na bojišti.

V budoucí válce může letectvo zameziti nepříteli užívání komunikací.

Takové jsou Croftovy premisy.

Závěr: Je nutno zvětšiti počet jednotek tanků. Kde vzíti potřebné lidi? Dělostřelectvo nelze zmenšiti. Mimo to poněvadž vítězství nelze dosáhnouti bez pěchoty — nelze zmenšiti počet praporů pěchoty. Zato možno odstraniti jezdecko a nahraditi je tanky.

Pěchota: Její výzbroj bude značně redukována. Veškeré kulomety budou na tancích. Výstroj bude vezen na speciálních tancích. Zbude jí jen lehký „sportovní“ oděv a lehké zbraň, aby byla co nejrychlejší a nejpehyblivější. Až do boje by byla vezena na zvláštních dopravních tancích.

Organisace nové armády bude obsahovati:

a) Speciální samostatné jednotky tanků. Ty nahradí dnešní jezdecko. Převzou úkoly blízivého zajištění.

b) Zvláštní tanky pro daleké převýšky.

c) Tanky bojové — ozbrojené kulomety, schopné vypouštětí otravné plyny, ale chráněné proti nim. Budou velmi rychlé. Úkolem jejich bude zblízka podporovat útočící pěchotu. Budou skrývat vlastní pěchotu za dymové clony. Po útoku budou pronásledovat nepřitele.

d) Tanky dělostřelecké, s 75 mm dělem. V boji pojedou s tanky bojovými.

e) Pěchotu — jak bylo shora uvedeno.

f) Těžké dělostřelectvo na traktorech.

g) Tanky plynové — k vypouštění otravných plynů.

h) Mohutné letectvo.

ch) Veškeré dopravní prostředky na tancích.

Armáda vyzbrojená těmito prostředky by měla rychlost strategického přemísťování 80 km denně a odtud možnost strategického překvapení; velký akční radius; nebyla by odkázána na cesty — tím by se dala těžko objevit nepřátelským letectvem.

Autor podává pak Croftovo ličení budoucí bitvy, svedené takovou armádou.

Celkem lze říci o teorii Croftově, že je „na pravici“ názorů britských vojenských kruhů na motorisaci, ponevadž zachovává i v budoucí armádě pěchotu jako pěchotu a považuje ji za podstatný činitel úspěchu.

Názory plk. Fullera, níže uvedené, stojí naopak na krajní „levici“.

b) Koncepce plk. Fullera.

Pro plk. Fullera jest jediným velkým účelem války „rozdávati rány, ale sám je nedostávati“. Vytvíje tuto myšlenku, dospívá, pokud se týká pěchoty, k závěru, že pěšák jak se stanoviska pohybu, tak i se stanoviska rychlosti je ve veliké nevýhodě proti motorisovanému materiálu. Tato myšlenka vede též k ofensivě. Jak si však zajistit převahu ofensivy a udržeti ji? Neboli:

1. jak chrániti život bojovníků?

2. jak udržeti zbraně v činnosti?

3. jak udržeti v činnosti pohyb?

Zkrátka, jak to zaříditi, aby útok byl silnější než odpor obrany?

Podle plk. Fullera vyhoví uvedeným požadavkům toliko stroj obrněný na způsob námořních obrněnců.

Rozvíje své předpoklady, dospívá plk. Fuller k závěru, že „tank může nahraditi pěchotu a jezdeckvo, zdokonaliti dělostřelectvo, zvýšiti účinek kulometů, nahraditi koně“.

Taktika pozemní, jež bude taktikou obrněnců různé velikosti, síly a rych-

losti, stane se taktikou, užívanou doposud ve válečnictví námořním.

Zkrátka, v budoucí válce neuvidíme ani pěšáků ani jezdců, ani zaprážených baterií — uvidíme jen velké masy tanků — pohybujících se v terénu mimo cesty všemi směry jako námořní torpedoborce, křižníky a dreadnoughty.

V příštím čísle podá autor dokončení a závěry.

Mjr. de Saint Julien: Velení nad malými pěšími jednotkami v boji.

Může velitel veleli praporu? Jaké jsou meze jeho velitelské činnosti v boji? Autor se pokouší o odpověď na tyto otázky na základě studia útoku 4. praporu 365. pluku dne 15. července 1918.

Mjr. Gérin: Aplikční studie z taktiky. — 2. část.

Dokončení taktické studie o obraně: zastavení nepřitele, který prorazil naši obrannou soustavu, vytvořením souvislé obranné fronty z narychlo přivezených jednotek. Výborné studie od profesora taktiky pěchoty na válečné škole v Paříži.

Kpt. L. Tritschler: Stručná historická studie o zaměřovacích proti letadlům u zbraní malé ráže.

Škpt. P—k.

Revue militaire française.

Ročník 97 (1927), čís. 72, červen.

Pplk. Laure: Pěší divise a vývoj taktiky za světové války.

(Pokračování.) 7. června 1918 byla 13. div. dána k dispozici 4. armádě gen. Gouranda. 14. června 1918 obsadila úsek Souain v šířce 8 km. Úsek byl úplně tichý, přes to však velitel 4. arm. předvídal možnost útoku, při němž měla býti první linie držena jen několika četami, za nimi pak upravena obrana na třech postupných liniích. Na třetí linii měla již býti podporována amer. brigádou. Pak následuje rozdělení div. úseku na tři podúseky a podrobné vylíčení obsazení celého úseku všemi zbraněmi. Počínaje 1. červencem byla na celé frontě nervosita a udržovala se pohotovost v předních liniích. Činnost Němců nasvědčovala, že se hotoví k útoku. Podniknuté výpady a zprávy zajatců potvrzovaly tyto předpoklady.

14. července ve 22 hod. přišel rozkaz, že této noci bude výměna na frontě německé a že vyrazí útok. Nařízena proto protipřípravná palba. Příprava útoku zahájena v 0 hod. 10 min. 15. VII. Celou noc trval děl. souboj, při němž ztráty francouz. pěchoty byly nepatrné. Útok pěchoty vyrazil ve 4 ho-

diny, neměl však dosti průraznosti. Byl stále ničen franc. dělostřelbou a izolovanými odpory umístěnými v terénu mezi posicemi. Na druhé posici byl nepříteli kladen rozhodný odpor a podniknut protiútok. V 8 hodin byl nepřítel zastaven a přes mnohé pokusy se mu nezdařilo proniknouti. 16. července bylo nařízeno 4. arm. proniknouti asi na 1000—1500 m před posice odporu, aby mohla být zřízena linie krycí. Obsazení této linie bylo provedeno místními útoky do 20. VII. Úhrnné ztráty divise z počtu 11.880 mužů během útoku Němců byly 1364 mužů.

V další stati je pak teoreticky využito předchozího bojového případu, hlavně pokud jde o aplikaci obrany na opevněné frontě, o hodnotu pozorování, o služby zpravodajské a spojení, o organizaci a o použití plánu palby. (Pokračování.)

Plk. Moyrand: Ofensivní manévry. (Pokračování.)

V druhé části zabývá se autor popisem akcí jednotlivých armádních sborů 1. franc. armády. Začíná 15. arm. sb., který měl vesměs hlavní úsilí během celé operace. Opět zde velitel vyjádřil svůj manévry šířkou pásma útoku pro jednotlivé divise a přidělenými prostředky. Jeho operaci dělí na řadu postupných fází, jež měly přesně vymezeny terénní cíle. Stanovení cílů se dalo hlavně se zřetelem na získání výhodných základů pro delší operace. Tak cíl pro první fázi byl kanál de la Sambre. Operace z této základny vedena 4 divisemi, z nich 3 v první linii. Pečlivě bylo využito terénu, aby byl usnadněn přechod přes kanál a řeku. Odpor Němců na kanále byl ještě značný a 15. arm. sb. musil svést ve dnech 4. a 5. listopadu 1918 úporné boje, ale pak odpor slábl, až bojoval jen se zadními voji, které bez přestání ustupovaly. Nastalo pronásledování, během něhož od 5. do 11. listopadu 1918 bylo postoupeno o více než 40 km. V tomto boji měl arm. sb. jen 2 divise v první linii.

Akce 36. arm. sb. je něco obdobného, neboť šířka pásma útoku byla obdobná jako u 15. arm. sb.

Odlišná činnost byla u 8. arm. sb., neboť jeho pásmo činnosti bylo přes 10 km na 3 p. div. jen málo zesílené arm. děl. Tím se řídila metoda útoku. Na šířce 3 km bylo prováděno hlavní úsilí, jedna divise měla 1800 m. Druhá pak z úseku 3500 m útočí jen na 1500 m. Na ostatní části se jen společně působí a poutá. Tento manévry byl úporně dodržen a prováděn při útoku 24. až 26. října 1918 a po předchozích obtížích potkal se se zdarem. Následek toho byl vyboulení fronty a nezbytná opatření pro dobytí zbývajících částí úseku.

To bylo provedeno částečnými operacemi jednotlivých divisi se sbíhavými směry a za vzájemné podpory. (Pokračování.)

Plk. Lucas: Bitevní schopnost vyšších jednotek. Před válkou se pomýšlelo o opotřebování jednotek ale nebylo správného podkladu pro zhodnocení účinku palby. Proto nebyly odhady správné a byly konány jen přibližně. Zkušenost však ukázala, že na př. divise může ztratit svou útočnou schopnost dříve, než splní svůj úkol, a musí být během operace vyměněna. Bitevní schopnost záleží jedině na druhu vedeného boje, proto též poválečné předpisy neuvádějí matematické vyjádření této schopnosti. Přece však se musí na něčem postavit při počítání této schopnosti, a to na válečné zkušenosti, podle příkladů, které se skutečně udály.

Pro zajímavost srovnání uvádí autor výpočty o schopnosti vyšších jednotek, jak byly uvedeny před válkou. Fronta útoku pro normální arm. sbor 4—8 km.

Během války se došlo k různým zkušenostem. Na počátku r. 1914 byla fronta divise až na 8 km, ovšem pak divise provedla jen jednu úlohu. V posícní válce 1915 panovalo původně mínění, že divise může sama vyplnit úlohu, dá-li se jí fronta 1000—1200 m. Boje ukázaly, že ani v tomto případě neprovede úlohu až do konce a že musí být ve svazku arm. sboru, aby měla další prostředky. Proto později v r. 1916 bylo stanoveno, že arm. sbor pro útok má mít 3—5 div., fronta div. pak od 1500—2500 m, ale brig. neútočí za sebou, nýbrž vedle sebe. Nemusí však úlohu provést až do konce, ale smění se jinou div. Němci z původních 2500 až 3000 m pro divisi sestoupili při útoku na Verdun na 1000—1200 m.

V obraně v letech 1915—1916 byla fronta div. 5—10 km v klidném úseku. Za útoku nepřítel se pak fronta obranná zmenšovala u Němců i u Francouzů asi stejně. Tak před bitvou na Sommě 1916 se předpokládalo, že se pluk může účinně bránit na frontě 1200 m. Po této bitvě se přišlo k názoru, že nutno frontu zúžit na 800 m tak, aby prapory pluku byly za sebou. Toto poznatku bylo využito pak v bojích u Verdunu na podzim 1916 a fronta div. byla kolem 1500 m. (Pokračování.)

Generál Camon: Tannenberská katastrofa.

(Pokračování.) Nebudu se dotýkat průběhu operací a následků neúspěchu, neboť vše je dostatečně známo a generál Camon nepřinesl žádné nové podrobnosti. Zajímavé je však sledovat kritiku operací.

Generál Rennenkampf zůstal s armádou státí a ztratil dotyk s nepřítelem, ač měl 5 div. jezdeckta, teprve když bylo již pozdě, pohnul se dopředu. Gen. Žilinsky nevěnoval dostatečné pozornosti souhře a spolupráci obou armád, neboť zatím co 2. arm. podle jeho rozkazů postupuje směrem západním, nechává 1. armádu na místě. Opět teprve pozdě vydává rozkaz k pohybu. Stávka pak přihlížela ke všemu, aniž bylo dáno přísné a rychlé rozhodnutí, jak mají být vedeny operace proti něm. VIII. arm. Konečně se vymlouvají a jsou přesvědčeni, že věděli (Žilinsky), že se operace ve Východním Prusku potkají s neúspěchem, ale že musili tak jednat, aby rychle pomohli Francii.

Gen. Camon pak praví, že operace již od začátku byly velmi chybně založeny a že se mělo dbátí více zkušeností napoleonských válek. Šlo-li o dvě arm., měla být 2. arm. daleko silnější. 1. arm. měla být jen arm. demonstrační a její úloha byla přitáhnouti VIII. arm. co nejvíce na severovýchod. Nemusila se obávatí porážky, neboť měla řadu přirozených linií obrany. 2. arm. pak měla rychlým pochodem postupovati v celku podél žel. trati Novo-Georgievsk. Německé Jilové. Její jezdectvo mělo rychlým postupem rušiti pohyb VIII. něm. armády. Pohyb této 2. armády by připomínal postup Napoleo-

nův roku 1806 do Saska. Rychle a soustředěně by táhla na ústupové směry VIII. arm., která by se pak nemohla klidně odpoutati a manévrovat v pořádku proti novému nebezpečí. Jak snadný mohl být úkol Samsonovův, kdyby měl 350.000 vojáků. Tento manévr mohl daleko více pomoci západní frontě a mohl určitě vésti k zkrácení fronty ruské a zbavití ji ohrožení se severu. V míru však nebyla věnována dostatečná pozornost Východnímu Prusku, byl jen jeden plán postupu, a to dvě armády, jež se měly spojit u Sensburku a táhnouti jedna severně, druhá jižně od Mazurských jezer. — Zapomnělo se na základní zásady strategie.

Kpt. Girves: Šanghaj. Město je rozděleno na tři části: koncese francouzská, koncese mezinárodní pod správou Anglie a čínská čtvrť. Franc. koncese má 1021 ha a bydlí v ní 892 franc. občanů, 7.800 cizinců a 290.000 Číňanů. Koncese mezinárodní má 2259 ha a 35.400 cizinců, 810.000 Číňanů. Čínská čtvrť, jež tvoří většinou předměstí, má na 500.000 obyvatel. Město je centrem čínského obchodu a průmyslu. Polovina obchodu s cizinou projde Šanghajem. Z průmyslu převládá zpracování hedvábí a bavlny. Továrny mají úhrnem 1.800.000 vřeten. Policii si vydržíže každá část odděleně, mimoto občané tvoří sbor dobrovolníků.

Skpt. gštbu Frant. Vejmelka.

b) Revues švýcarské.

Allgemeine Schweizerische Militärzeitung.

Ročník 73, čís. 8.

Plpk. just. sl. Eugster: „Das neue Militärstrafrecht“. Poznámky k definitivnímu návrhu zákona o vojenské trestní pravomoci ve švýcarské armádě.

Kpt. G. Däniker: „Betrachtungen über Treffwahrscheinlichkeit und Schiessverfahren des leichten Maschinen-gewehres“.

Autor, instrukční důstojník v arm. střeleckých školách, podává zajímavé a i pro nás poučné poznatky o střelbě z lehkého kulometu domácí výroby, který byl před nedávným zaveden ve švýc. milici. Kdežto těžký kulomet je zbraň, jež dochází správného uplatnění jen v bojových fázích dlouhými palebnými seriami, předpokládá racionální použití lehkého kulometu střelbu buď jednotlivými ranami nebo malými dávkami, předně proto, že zbraň sama je dotována poměrně omezeným počtem střeliva, jehož doplňování do předního sledu za bojové akce je vel-

mi obtížné, za druhé i proto, že by se delší palbou příliš brzy prozradila a koncentrovala na sebe palbu nepřátelských těžkých kulometů i dělostřelctva.

Autor uvádí výsledky řady praktických příkladů o účinnosti střelby z lehk. kulometu na různé vzdálenosti jednotlivými ranami, krátkými i dlouhými dávkami, a vyvozuje z nich tyto závěry:

1. Aby účinek palby lehkého kulometu byl co nejintenzivnější, je nutno, aby se střelec dopracoval na nejbližší možnou vzdálenost k nepříteli; k tomuto účelu nutno zredukovati obsluhu na nejmenší počet lidí a zbraň se nesmí předčasnou palbou prozraditi.

2. Na střední vzdálenosti střelí lehký kulomet toliko jednotlivými ranami, aby měl dostatečnou zásobu střeliva pro malé vzdálenosti.

3. Na nepřátelskou rojnici střelí jen jednotlivými ranami, vyjímaje případy, kdy by měl za úkol donutiti nepřítel na malou vzdálenost, aby se kryl.

4. Na nebezpečné cíle, jako na př. na kulometná hnízda, střelí dávkami,

Ize-li cíl dobře viděti a je-li jeho vzdálenost přesně známa; chybějí-li tyto předpoklady, střelí dlouhými seriami.

5. Lehký kulomet je svým charakterem vhodnou zbraní pro řešení speciálních úkolů, nevyhovuje však pro řešení každé úlohy.

Mjr. P. Simon: „Gedanken zu einer neuen Landkarte“.

Švýcaři se zabývají otázkou vypracování nové mapy, protože se proti dosavadním operátům vyskytují námitky co do přesnosti a praktičnosti. Pisatel článku získal bohaté zkušenosti jako instruktor v různých kursech v oboru čtení map a informuje švýcarské důstojníky o stadiu této aktuální otázky, přičinuje k ní vlastní posudky. Neklade tolik důrazu na nevyřešené rozpory v názorech stran měřítka nové mapy (1:25.000, 1:50.000, 1:33.333), jako spíše na požadavek, aby mapa byla co nejpřesnější, jasnou, lehce srozumitelnou pomůckou a aby proto nebyla zbytečně přesycována přílišnými barevnými odstíny a přepřehována značkami, jímž mnohdy 30% uživatelů nerozumí.

Kpt. K. Brunner: „Zur Frage der Bewaffnung der Führer der Feld-Mitrailleur-Kompagnien“. Návrh na vyzbrojení vodičů scumarů kulometných rot revolvery nebo pistolemi, ježto karabiny překážejí hlavnímu služebnímu výkonu tohoto personálu, t. j. spolehlivému a klidnému ošetření potahů; při možném přepadu týlu bude obrana revolvery stejně účinná jako karabinami.

„Das Scheitern der Genfer Seeabrüstungskonferenz“.

Redakční poznámky k posledním neúspěchům mezinárodních odzbrojovacích konferencí. Fiasko dosavadních porad je důsledkem zásadně nesprávné metody jednání: Místo co by se mocnosti snažily odstraniti neb alespoň zmenšiti zbrojení, má Svaz Národů působiti k tomu, aby odstranil stále obávané nebezpečí války, jež je prvotním podnětem a příčinou zbrojení. Pokud výsledky mezinárodních porad nebudou mít úspěchy cestou k vytvoření nového světového řádu jakožto předpokladu k „věčnému míru“, musí býti i malé státy připraveny na každou eventualitu.

Société Suisse des Officiers. Oběžník čís. 21. (Vzhledem k tomu, že na výzvu k účasti při IX. Olympiádě v Amsterodamě nedošla do předepsaného termínu žádná přihláška, nebude švýc. armáda na Olympiádě zastoupena.)

Sešit 9.

Plk. Ed. v. Goumoëns: Schiessen der Artillerie und Baranoff-Apparat.

Ocenění a význam Baranovova střeleckého přístroje pro účely in-
struktivní.

Mjr. Isler: Einige Anregungen über die taktische Verwendung der Maschinengewehre.

Francouzský originál tohoto článku byl publikován v červencovém čísle „Revue Militaire Suisse“ a přináší úvahy, jež pro naši běžnou taktiku kulometnou nejsou zcela novinkou. Dokud nebyla švýcarská armáda vybavena lehkými kulomety, bylo mnohdy používáno těžkých kulometů k úkolům, jež patří výhradně do působnosti lehkých kulometů. Místo těžkých kulometů za boje jest určité vzadu, ježto zbraň má i na velké vzdálenosti 2000 metrů a při nepřímé střelbě i na 3500 metrů intensivní účinek, dále proto, že nemůže býti nepřitelem tak lehce vypátrána a palbou potírána, je-li vhodně umístěna v týlu.

V přidělování jednotlivých čet těžkých kulometů k rotám vidí autor třídění sil této významné jednotky a propaguje proto myšlenku jakéhosi soustředěného použití buď přímo velitelským plukem nebo praporem: Velitel těžkých kulometů informuje se u velitele vyšších jednotek o jeho úmyslech — ať v boji obranném aneb útočném — a vypracuje sám vlastní plán palby těžkých kulometů, jímž vyhledá umístění a přidělí palebné úseky, ponechávaje si jistou část jich v záloze. Během boje udržuje s jednotlivými četami (skupinami) stále spojení, aby mohl při poruše nebo při účinné nepřátelské dělostřelbě dirigovali palbu záložní skupiny na místa, na něž přestal nepřítel střelět. Vypracování palebného plánu má býti vždy písemné, aby při náhlém odchodu velitele byl i kterýkoli nezasedlý zastupce přesně informován a aby mohl pokračovati ve vedení boje.

Kpt. J. Lauterburg: „Über LMG nach Feuerschutz“.

Autor navazuje na článek kpt. Dänikera z 8. čísla a vyvozuje z teoretických dat i výsledků střelby s lehkým kulometem obdobné závěry pro taktické použití zbraně; varuje zejména před mylným výkladem pojmu „palebná přehrada“, vyskytující se v novém polním řádu, protože tento způsob činnosti předpokládá ohromné kvantum střeliva, jímž střelecký roj nedisponuje a jehož ostatně potřebuje teprve k vyplnění svého hlavního úkolu — k intensivní palbě na nejmenší vzdálenosti.

Npor. Rickenbacher: „Zur Ausrüstung der Pferdeführer mit dem Karabiner“.

Replika proti článku kpt. Brunnera z 8. čísla o vyzbrojení vodičů soumarů kulometných rot. Revolvery ani pistole neposkytují dostatečné osobní

ochrany mužstvu; důkazem jest, že téměř ve všech ostatních evropských armádách je tato obsluha vyzbrojena karabinami. Npor. Reněš.

c) *Revue polské.*

Bellona.

Roč. X., díl XXV., sešit 1.—3. (Dokončení.)

Kpt. Borkiewicz: Činnost 4. polské armády za ofensivy od břehů řeky Wieprz (1920). V recenzi není nic — bez map — podati obsah tohoto najisto velmi poučeného historického studia, jež líčí události u polských sil hlavního náporu, za veliké bitvy varšavské, jejichž postup a úspěch měl za následek úplnou likvidaci sovětské armády, pohotově šířiti komunismus po celé západní Evropě! Byť šlo jen o podrobné vylišení události od 16. do 18. srpna až k zahájení pronásledování, přece můžeme z něho usouditi, že vojenské hodnoty účastníků polských vůdců i vojska byly téměř nadprůměrné.

Kpt. gen. št. Kozolubski: Hulan-ská divise v ostraze (29. X. 1830 až 9. II. 1831). Pod tímto „moderním“ názvem líčí autor události na začátku památného polského povstání. Kreslí výstižně postavy obou polských dik-tátorů: „Chlopicki a Radziwill.“ Článek nemá jen cenu historickou; poznáváme chyby politika-vůdce (Chlopického) a bezradnou loutku v rukou domýšlivých, licoměrných rádců (Radziwilla). Prožíváme horečku povstání, málo metodickou organizaci revolučních branných sil, vydávání rozkazů proto, aby se něco dělalo, nedostatek spojení mezi zvolenými osami odporu krytu a tedy nesouvislost celé akce. Není divu, že takto organisovaný kryt a ostraha polských hranic v původní koncepci Chlopického, vesměs moderní, nemohly odolati obezřele a metodicky vedenému vpádu ruského vojska (Dybicz).

Plk. gen. št. dr. Künstler: Odzbrojení a bezpečnost státu. Myšlenka odzbrojení povstala po světové válce na základě poznatku, že finanční náklady na vojsko u všech států v prvních letech poválečných byly větší než přímo před světovou válkou. Hospodářský úpadek snížil je sice v pozdějších letech téměř ve všech státech, byly to však ústupky nedobrovolné. Výsledky všech porad o odzbrojení shrnuje autor v ustálení dvou názorů: státy, jež se necítily býti ohroženy, hleděly uplatniti na mezinárodních poradách zásadu, že „odzbrojení samo o sobě skýtá záruku bezpečnosti“ (Anglie a státy, které za světové války byly neutrální); proti tomu státy ohrožené

(v čele Francie a Polsko) hlásaly názor, že „odzbrojení může býti jen důsledkem bezpečnosti“, t. j. v poměru, jak je bezpečnost státu zajištěna, může stát přikročiti k odzbrojení.

V dalších svých vývodech přihlíží autor k způsobu, jak bylo až doposud čeleno různými mezinárodními pokusy zbrojení států. Vychází od projektu lorda Eshera (přiznati každému státu určité množství zbrojních sil) k projektu lorda Cecila (odstupňované provedení projektu lorda Eshera, ne podle stupně bezpečnosti) a plk. Requina (před provedením odzbrojení státu nutno organisovati vzájemnou pomoc státům „napadeným“ event. na podkladě zvláštních úmluv mezi „státy ohroženými tímž nebezpečím“). V tomto prostředí vzniká r. 1923 „traktát vzájemné pomoci“ (stupňovitě upravené odzbrojení v poměru k zárukám bezpečnosti; vzájemná pomoc měla býti poskytnuta z rozhodnutí Rady Svazu národů). Nepříznivým přijetím Anglie, která nechce býti omezena v zbrojení na moři vyjma úmluvy ve Washingtoně r. 1921) a nemá úmyslu intervenovati svými brannými silami mimo okruh svých přímých nebo nepřímých zájmů, traktát vzájemné pomoci nebyl uskutečněn!

Na jeho troskách povstal r. 1924 t. zv. ženevský protokol („útočnickem“ je ten stát, který se nepodrobí arbitráži, rozhodující o mezistátních konfliktech; pomoc napadenému státu bude poskytnuta: ulehčením průchodu, výpomocí hospodářskou neb i brannými silami). Útočnick bude trestán různými sankcemi až do úplné blokády. Podrobnosti si měly vyjednatí státy zvláštními úmluvami. Ale i tato mezinárodní úmluva vázala příliš Anglii, která proto těžiště mezinárodní záruky bezpečnosti přesunula obrátě na úmluvy regionální, čímž došlo k úmluvě locarnské, podle níž odpovídá Anglie toliko za mír na Rýně (rýnský pakt) — úpravu věcí míru v ostatní Evropě ponechává ostatním přímo zúčastněným státům. Veliký nedostatek je v tom, že locarnské úmluvy znamenají mnohé ústupky Němcům a nemají vliv na Sovětské Rusko, čímž neskýtají Polsku (a Malé Dohodě) té bezpečnosti, která by k odzbrojení byla žádoucí. Všeobecné odzbrojení a bezpečnost bude mimo to podporována:

kontrolou obchodu se zbraněmi, se

střelivem, s vojenským materiálem (započato 17. VI. 1925);

kontrolou soukromých továren na zbraně a na střelivo.

Zkoumání zbrojení v státech poražených (započato 14. III. 1925) bude však prováděno de facto teprve, až se skončí činnost mezinárodní kontrolní komise (namířeno hlavně proti Německu).

Roku 1925 byla utvořena přípravná komise pro odzbrojovací konferenci, která má zpracovat a zároveň zkoumat názor všech států na podkladě 7 otázek, formulovaných Svazem národů. Na první schůzi v květnu 1926 byly ustaveny 2 subkomise: A. pro otázky vojenské, B. pro otázky civilní. S největšími potížemi pracuje subkomise vojenská. Jsou zde různosti názorů: především spory o stupeň odzbrojení v poměru k bezpečnosti státu, dále otázka odzbrojení na moři, otázka civilního letectva v souvislosti s odzbrojením, otázka materiálního zajištění event. válečného konfliktu atd. Zkrátka: zástupci států hledají možnosti odzbrojit státy jiné, ponechávající nejvýhodnější podmínky zbrojení pro sebe. Různé branné soustavy skýtají zcela odlišný podklad pro branné síly za válečného konfliktu; na př. stát A. disponuje 300.000 muži aktivního počtu s jednoroční vojenskou službou a 30.000 mužů policie — předpokládáme-li, že před 6 měsíci není voják vycvičen pro vedení války, disponuje stát A. při konfliktu rámcem jen 185.000 vojáků. Stát B. disponuje vojskem 150.000 dobrovolníků na 10 let a 150.000 mužů policie; při válečném konfliktu činí rámcem mobilisovaných sil nejméně asi 200.000 mužů (10.000 počítáno na nově příšlé dobrovolníky). V otázce snížení rozpočtu se jeví také rozdílnost názorů, neboť položky na přípravu státu k válce bývají obratně zakryty v rozpočtech jiných ministerstev než ministerstva vojenského. Veliký důraz klade Polsko na t. zv. r e g i o n á l n í odzbrojení, nepovažující však na př. rýnský pakt za regionální úmluvu. V regionální úmluvě musí vejít státy, které jsou dotčeny válečným konfliktem jednoho ze smlouvených států na kterýchkoliv jeho hranicích. Subkomise B. se shoduje co do názorů úplně se subkomisí A. O situaci mezinárodního odzbrojení v r. 1927 zmiňuje se autor (v lednu 1927) jen v tom smyslu, že se přípravná komise má sejít v březnu 1927 a odzbrojovací komise před zářím 1927.

Závěrem k recenzi poznamenáváme, že schůze přípravné komise nepřinesla pozitivní výsledek, takže odzbrojovací komise nebyla doposud svolána.

Ze zpráv o cizích státech je

zajímavý přehled činnosti dohodové kontroly zbrojení v Německu, zejména pokud jde o ničení stálých německých opevnění na polských hranicích, které ještě po světové válce byly vybudovány a jasně vytyčily snahy ducha německého národa a státu o odvetu.

Podrobné údaje o „ústavě tělesné výchovy v Bukurešti“, který je povahy univerzitní a významu celonárodního — byť i byl veden vojenským profesorským sborem (plk. Badulescu) — svědčí o veliké péči, kladené rumunskou vládou na fyzickou přípravu národa pro službu ve zbraní. Největší stadion v Evropě (212 × 73 m), 500 m dlouhá závodní dráha proběh, 60.000 diváků, basén 50 m dlouhý a krytý palác pro gymnastiku (doposud v projektu) je trvalým zákl. kamenem zamýšlené výchovné činnosti. Článek obsahuje podrobnou organizaci ústavu; posluchači jsou muži, ženy, důstojníci a poddůstojníci.

V přehledu zbraní věnuje kpt. gen. št. Hinterhoff několik úvah pěchotnímu dělu a doprovodnému dělostřelctvu pěchoty. Zavrhuje německé názory, podle nichž třeba přidělit každému pěšímu pluku organicky baterii polních lehkých děl, poukazem na ztráty německého dělostřelctva takto užitého (průraz francouzské fronty r. 1918), jež vedly ostatně ještě v r. 1918 ke konstrukci nového lehkého děla vz. 18, vážícího jen ¼ býv. něm. polního děla ráže 7,7 cm (Infanteriegeschütz). Ve všech armádách je zjevná snaha učinit pěší pluk nezávislým na divisním dělostřelctvu. Němci nemajíce tanků přidělují mimo veliký počet kulometů pěšímu pluku ještě: 3 střední minomety, 9 doprovodných a 6 lehkých děl; francouzská armáda užívá děl 37 mm, Rusové přidělují p. pluku 6 děl horských 3" vz. 1909. Autor se přimlouvá, aby byla přidělena zvláštní děla pěchotě s těmito vlastnostmi: malé rozměry a malá váha, jež by umožnily přemístiti dělo rychle lidskou silou; dělo norm. tažené 2 koňmi, což je výhodnější, než rozložit dělo na soumary (ztráta jednoho soumara — palba a p. — má v západě ihned veliké poruchy v pohyblivosti); možnost ploché i strmé palby; ráže max. 65 mm; střelivo: kartáč (pro zteč), granát proti pancíři (proti tankům a obrněným autům, vlakům atd.), obyčejný granát (proti živým cílům a lehkým úkrytům), granát s velkou náplní šrapnelových kuliček a výbušin, s tenkou stěnou (proti úkrytům — palba strmá).

Z měsíčních zpráv zaslouží povšimnutí úprava „tělesné výchovy polského národa“. Tělesnou

výchovu národa pro vojenskou službu řídí ministr vojenství zvláštním orgánem: Státní tělovýchovný úřad pro voj. výchovu národa s poradním odborným orgánem: „Naučná rada tělovýchovná“. Členové „rady“ jsou: ministr vojenství neb jím jmenovaný zástupce, ředitel státního tělovýchovného úřadu, delegát ministerstva osvěty, ředitel zdravotnictví (podle organizace naší státní správy ministr — delegát ministerstva — zdravotnictví) a osoby — odborníci — povolané ministerstvy vojenství, vnitra (zdravotnictví) a osvěty (vyučování). Počet členů maximálně 25 osob, doba členství 2 léta.

Ministr vojenství organizuje „župní“ (wojewódstvo) komitěty tělovýchovné, podléhající státnímu tělových. úřadu a vykonávající dozor na okresní a místní (v městech, jež nejsou okresními hlavními městy) komitěty.

Členové župního komitětu: župan, velitel armádního sboru, župní školní inspektor a 4 delegáti zvlášť vyvolení.

Členové okresního (místního) komitětu: důstojník tělesné výchovy, důstojník-instruktor a osoby ustanovené županem. Okresní komitěty provádějí tělesnou výchovu podle směrnic župního komitětu.

Mimoto se dovídáme o úmyslech nahraditi celní stráž pohraniční na západních polských hranicích sborem pohraniční stráže vojensky organizovaným, schopným nejen celní služby za míru, nýbrž i ostrahy a krytu hranic za války.

Některými údaji o polském voj. rozpočtu, srovnanými s rozpočty jiných států (Německo, ČSR.), končí měsíční zprávy tohoto dílu.

Ročník X, díl XXVI, sešit 1—3.

Mjr. gen. št. Arciszewski: Zárodky vojenské vědy. Technika, připravující válečné zbraně, přizpůsobuje je člověku a v povaze člověka jsou jisté činitele vojenského nadání, jichž nemůže samovolně změniti. Vojenská věda pracuje s vojskem, jehož síla vyjádřená násobkem hmoty a zrychlení se od pravěků nezměnila. Nezměnil se též v podstatě povrch zemský jakožto seskupení vyvýšenin a údolí, krajín neschůdných a schůdných, prostorů prostých a nepokrytých. Změnil se tvar, v jakém se síla člověka projevuje: zbraně, způsob života, pohyblivost mas — jedním slovem materiální stránka bitev. Toť také důvod, že zásady vojenské vědy zůstaly nezměněny od pravěku. Chceme-li je poznati, nutno studovati dějiny prvních utkání vojenských orgánů, kde se nám objeví v plné „nahotě“, nezastřené komplikovanou

materialisací moderní strategie. V dějinách prvních bitev lidstva vynikne také nejlépe síla, duch a inteligence vojevůdce, který nevládne snůškou teoretických a praktických vědomostí, nýbrž bystrým úsudkem přizpůsobuje se situaci a prostým rozumem volí nejlepší způsob užití svých bojových prostředků. Autor sručně a výstižně líčí podstatu nejdůležitějších bitev starověku, z nichž se zrodila dnešní strategie!

„Semknutý šik“ řecký — toť prvek vojenské vědy, který se zachoval až po naše doby, byť i ve formě jiné. Společnost úsilí, masa, vítězí nad rozptýlenými silami, nejednotně vedenými — spojení mezi vojenskými organismy, bojujícími o jeden cíl, je dnes hlavní podmínkou úspěchu vojenské akce v každé situaci.

Základním kamenem strategie je bitva u Marathonu (Miltiades — r. 490 př. Kristem): Řekové neočekávají útok Peršanů na Athény, nýbrž postoupí jim vstříc do zátky Marathonské. Nevoli hlavní komunikační směr, kde možno očekávati přehradu a činnost nepřítelů, nýbrž překvapí Peršany přechodem přes neschůdné pohoří a průsmyk Pentelikon. Peršané vystoupili již z lodí, jejich síly jsou pohotovы k boji, nutno tedy čekati na posily v obranném postavení. Peršané se přeskupují — neboť Řekové se objevili v jejich boku, pod ochranou slabých jednotek a klamnou činností chtějí vylákati Řeky z jejich výhodného obranného postavení. Vzdálenost obou protivníků 1 a půl až 2 km. Miltiades se rozhodne ve výhodný okamžik k útoku, jeho falangy v zrychleném tempu prorážejí slabé zajišťovací prvky perské, stávají se však ve středu slabší, na křídlech silnější. Perská křídla prorážena, ale střed perský vítězí. V tom okamžiku se obrací řecká křídla proti vítěz. středu, ale ne již jako falanga, nýbrž v řezí jednotlivců. Peršané poraženi (6.400 mrtvol); Řekové nepro následují, Peršané mohou dosáhnouti svých lodí, zásluhou odporu perského středu, který kryje ústup. Řekové spěchají pak chrániti Atheny proti event. útoku perské armády.

Poznááme tedy v bitvě u Marathonu překvapení nepřítelů (úškok); cílem činnosti řecké armády jest armáda nepřítelů a ne terénní objekty (Athény jsou pro Řeky jen „snůškou mrtvého kamene, pro něž se nesmějí státi otroky“). Miltiades si hledí vždy zachovati svobodu činu a rozhodnut jednat, jedná rychle a s úsilím co největším. Ne-li lepšího vzoru obranné bitvy nad Marathón, kde obránce překvapením získává terén i čas, aby si zachoval

volnost činu k volbě terénu, času a skupení sil k útoku překvapením.

Leuktra (371 př. Kr.). Epaminondas, vůdce Thébanů, uchyluje se ode všech dosavadních pravidel a útočí se silným levým křídlem; zde se zrodila myšlenka manévru, t. j. býti silným jen na jedné části fronty, zvítěziti byť i s přechodnými neúspěchy v části jiné. Epaminondas počítá v bitvě u Leukter též s psychologickým vlivem porážky na ostatní — byť i chvilkově vítězíci vojska; jeho pravé křídlo — slabé na vítězné utkání — zůstává pozadu a tvoří tak dozadu odskupenou ochranu prorážející části sil (levé křídlo). Filosofie vojévůdce projevuje se v bitvě u Leukter také tím, že Epaminondas je přesvědčen, že se porážkou u Sparťanů (Kleombrotos) jako nejsilnějšího ze svých odpůrců, rozpadne celý vojenský spolek namířený proti Thébanům.

Mantinea (362 př. Kr.) ukazuje v zářivém světle nový úspěch Epaminondovy strategie. Bojuje proti dvěma protivníkům — Spartě a Athénám; jeho záměr — poraziti jednoho po druhém. Přerývá pouliční boj v Spartě jako bezvýznamnou řez jednotlivců, klame athénské jezdectvo — to však nezábrání sloučení obou protivníků na jihu od Mantineje ve výhodném obranném postavení, jehož křídla jsou opřena o neprostupné hory (využití terénu). Sparta i Athény se nebojí Thébanů — bojí se manévru Epaminondových na křídla. Epaminondas útočí: zprvu demonstruje pouhé přiblížení k nepříteli na menší vzdálenost a zaujetí nového tábora, váže levé křídlo protivníkovo jezdectvem a lehkou pěchotou (protože každý jeho pohyb je pozorován); když zjistí ochabnutí obranné pohotovosti protivníkovy, udeří všemi silami na pravé křídlo. Nastává chaos — Epaminondas morálně vítězí. Proti zasažení levého křídla (Athény) vstupují v činnost připravené zálohy. Fronta je prorážena — Epaminondas dělí Spartu od Athén. Protivník přechá. V tom vznikne panika u thébského vojska — Epaminondas padl. Vůle zvítěziti, vedoucí duch vítězství zanikl, Théby ustupují — bitva není rozhodnuta! Toť obraz psychologického vlivu velitele na vojska, kterému se obdivuje ve všech svých pracích Xenofon. Mantinea zůstává vzorným obrazem sjednoceného úsilí o zabezpečení manévru a součinnosti jezdectva s pěchotou. Řecké šiky byly chráněny jezdectvem — Epaminondas vnáší pěchotou nelad v jezdectvo, jež odkrývá křídla šiků a útočí pak jezdectvem, jako

masou. Útok na pravé křídlo veden v takovém směru, aby úspěchem ohrozil tyl protivníka a byl sám o sobě chráněn proti bočním úderům nebojujících sil: šikmý směr náporu místo doposu užívajícího náporu čelního. Bitvou u Mantiney přestává vítěziti v bitvách brutální síla — genius vojévůdce rozhoduje osudy národů! Tato zásada se objevuje nejlépe u Alexandra Velikého, který využitím zkušenosti z bitev u Leukter a Mantiney si podmanil celý tehdejší „svět“.

V II. části svých úvah přechází autor k vojenskému umění římskému, začíná bitvou u Cannae (216 př. Kr.), která se stala hrotem bezduché římské falangy (semknutého šiku). Římský šik, byť se i vyznačoval lehčí pohyblivostí šachovitým umístěním jednotlivých řad bojovníků za sebou, než šik řecký, byl přece jen pouhým „válcem“, který puštěn v jistém směru na nepřítele, měl rozdrtití jeho bojové šiky. Vůdčí myšlenka římská (Varro) byla prolomiti střed Hannibalův náparem falangy, kryté na křídlech jezdectvem. Hannibal — početně slabší — obává se tohoto průlomu a rozhodne se zvítěziti manévrem na křídla a zničiti nápor na svůj střed bojem na zdrženou tak dlouho, dokud manévru nepřinese očekávaného užitku! Hasdrubal, velitel punského jezdectva, proráží mohutnou — podle římských dějepisců „barbarskou“ atakou — pravé křídlo římské (jezdectvo) a proniká do tylu Římanů. Numidové — pravé křídlo Hannibalovo — nemohou však prorazit, teprve až Hasdrubal z tylu napadá římské jezdectvo, toto ve zmatku prchá, pronásledováno Numidy. Mezitím má střed římský úspěch; Římané pomalu postupují, jejich nápor se koncentruje, fronta punského středu prolomena, ale Hannibalem znovu uzavřena. V tom okamžiku, kdy se Římané domnívají, že vítězství jest jejich, napadá je Hasdrubal z tylu, nastává řez a kapitulace! Cannae — vítězství 50.000 nad 86.000 — toť příklad vítězství manévru nad silou, pružné organisace, prodchnuté vůlí velitelovou nad bezvládnými, každé vlastní iniciativy zbavenými jednotkami; strategie velitelovy a taktiky podvelitelů nad hrdinnými automaty. Veleť znamená ovládati neustále svá vojska, manévrovati s nimi podle potřeby, chápati a prováděti iniciativně záměry svého nadřízeného velitele. Hannibal a Hasdrubal jsou toho zářným příkladem. Spojitost těl — semknutý šik — byla nahrazena spojitostí ducha — vyjádřime-li se novodobě — spojením.

Zama-Naraggara (202 př. Kr.) Scipio pochopil velmi bystře strategii a

taktiku Hannibalovu; tuhým výcvikem vytvořil si místo dosavadní „milice“ římské „vojsko“ složené z ukázněných žoldnéřů, kteří představovali v pravém slova smyslu „buňky“ jeho ducha. V této bitvě se objevuje opět genialita Hannibalova: znal svého protivníka, věděl, že manévruje na křídla se slabým středem. Proto mění svou taktiku a chce vyprovokovat tento manévr a rozrazit hluboce včleněným středem armádu římskou. V jeho učenění vidíme přední stráž, hlavní síly a zálohy. Jezdecko má lákat římské jezdectvo k pronásledování a oddálit je od bojiště. Hannibal neovládá však své síly tak jako u Cannae, místo jednoho střetnutí povstanou střetnutí dvě (druhé na výši záloh jako středu). Při druhém střetnutí — frontálním — má Hannibalův střed (jednotné úsilí) převahu nad oběma náporů Scipionovými na křídla. V rozhodujícím okamžiku uderí římské jezdectvo na Hannibalův týl (bylo skutečně lákáno k pronásledování, ale vrátilo se včas, protože bitva místo předvídané jedné fáze přešla ve fázi dvě). Učitel poražen žákem, jediné z nedostatku výcviku svého vojska!

Radu taktických a strategických úvah končí autor výzvou po studiu válečných dějin. „Kopejte, v naší vinici jest ukryt poklad“ — tato slova vlnaře Lafontainova se hodí výborně na poznesení taktického a strategického studia v armádě.

Mjr. gen. št. Starzyński: Vojenský výcvik národa ve zbraní. Po všeobecném úvodě přichází autor k názoru, že „výcvikem národa ve zbraní“ se nesmí rozumět jen výchova mládeže, nýbrž a) výchova mládeže, pokud není ještě „odvedena“ k vojenské službě; b) výchova mužů, schopných vojenské služby, ale nezařazených do aktivního vojska; c) výchova záložníků.

Návrhy, jak provést tento výcvik, se pohybují v známých možnostech; aktivní vojsko má v nich hlavní účast. Velmi prospěšné budou vojenské organizace vysloužilců a různých jiných spolků, jejichž členové budou moci kónati za války při nejmenším službu strážní.

Gen. brig. Niesiolowski: Otázka stálého opevnění. Autor vychází z nutnosti mít hranice chráněny stálým opevněním. Velký finanční náklad nutí k obezřelé volbě prostorů — blízko hranic a pobřeží — jež mají být opevněny. V těchto prostorech nutno pak pracovat všemi možnými prostředky v míru, aby terén byl co možná odkrytý, nezalesněný, málo zalidněný (budovy, osady atd.) a byly na něm dobré komunikace. Pak věnuje autor

svou pozornost organizaci mírových příprav „opevnění“ těchto prostorů; z článku plyne, že nejde vlastně o stavbu opevnění, nýbrž toliko o přípravu stavby v čas mobilisace! Je to sice mnoho, ale k ochraně hranic to určitě nestačí. (Pozn. recensentova.)

Mjr. gen. št. Biernacki: Bitva s Budiennym nad Uszou (19—21. června 1920). Pěkný historický příklad pružné obrany se strany polské (gen. Romer — 2. p. a 1. j. divise): obrana, protiútok, odpoutání od nepřítele a ústup. Operace rudé armády (4. j. divise) oproti tomu trpí nedostatkem spojení a iniciativou vůdce.

Studenci: Psychotechnika ve vojsku. Moderní válka vedená ve znamení techniky vyžaduje, aby důstojnictvo i mužstvo bylo zcela odlišně hodnoceno za své duševní schopnosti, než tomu bylo před válkou. Autor vychází z výběru mužstva a z jeho klasifikace pro americkou výpravu do Evropy v r. 1917, o níž se dovidáme mnoho zajímavých podrobností. Důstojnictvo bylo na př. hodnoceno:

podle zevnějších vlastností (fysická síla, postava, energie, vytrvalost, síla hlasu, čistota);

schopností ducha (stručnost, chápavost, lehké porozumění cizích myšlenek, vydávání jasných a srozumitelných rozkazů, orientace v nových situacích, rychlá rozhodnutí);

schopností velitelské (iniciativa, sebedůvěra, trvání na event. rozhodnutí, takt. vliv na lidi, autorita, poctivý charakter, loyálnost v spolupráci);

osobní vlastností (pracovitost, solidnost, počestnost, pocit odpovědnosti, skromnost);

povšechné znalosti služební (znalost služby, administrativní a instrukt. zkušenosti, zručnost, zvl. pracovní úspěchy).

U mužstva byla před zařazením zkoušena jeho povšechná inteligence, t. j. rychlá orientace, jasný úsudek, správné provedení požadované práce. Zkoušky byly různé podle dvou skupin: mužstvo znalé písma i čtení a analfabeti. Takovým způsobem získáno 7 různých stupňů inteligence. Také Rusové pracují psychotechnicky v své armádě; tomuto oboru výchovy a třídění nutno věnovati zvýšenou pozornost ve všech armádách, aby se jeho zanedbání nestalo armádě „nebezpečnějším než 42 cm děla“ (Dodge)!

Pplk. gen. št. Sosabowski srovnává velmi přehledně „Zásobování a evakuaci v armádě německé a francouzské“, gen. divise Romer věnuje několik úvah „příští válce“, o níž praví, že kromě všech snah po zdokonalení vál. techniky bude to pře-

ce jen lidská síla — voják se svou zbraní — který rozhodne boje národů. Technika je velmi nákladná a nelze ji téměř v žádném státě připravit v míru tak dokonale, aby úplně vytlačila dosavadní způsob pozemního boje. Co do letectva nutno uvážit, že jeho vývoj jest úměrný vývoji obrany proti letadlům, takže nelze si představit účinnost vzdušných prostředků bojových jinak, než v součinnosti s bojovými prostředky pozemními.

Zmínky zasluhují ještě: Otázka obrany proti letadlům (mjr. gen. štábu Kedzior), kde autor projednává velmi přehledně problémy a význam obrany proti letadlům, jakož i její prostředky a organizaci, aniž přináší nové názory nebo myšlenky; dále „Vzrůst palebné síly těžkých kulometů v německé armádě“ (mjr. Dwornik), pojednávající hlavně o nepřímé palbě těžkých kulometů a o výeviku v tomto moderním způsobu palby.

Historicky zajímavé vzpomínky na slavnou minulost polské armády přináší článek „Původní stanovy vojenského kříže“ (Tokarz), plný vzpomínek na ovzduší válek napoleonských a velikého Poláka knížete Poniatowského.

Z vojenských přehledů událostí v cizích armádách je nástin úsporné reorganizace belgické armády (podp. Biernacki) hoden zvláštního povšimnutí. Belgie zrušila své námořní síly (vál. loďstvo začala stavěti v letech 1920—1921), vál. lodi rozprodány, částečně vráceny Francii. O zbývajících 10 torpedových člunů se uchází Jugoslavie. Zrušeny dále kursy důstojníků v záloze;

nepovolává se již mužstvo „B“ klasifikované, což znamená zmenšení ročního kontingentu nováčků na 44.000 mužů. Utvořením jezdeckého sboru byly zrušeny 2 cyklistické pluky; ministerstvo národní obrany bylo silně restringováno, zmenšen počet dělostřeleckých pluků, rot železničního, telegrafního, telefonního pluku, zrušeny školy poddůstojnické, speciální kursy, zmenšen úvěr na nákup koní pro dělostřelectvo a jezdeckto a p. Tím ovšem klesá pohotovost belgické armády! Divíme se tomu, že tak činí národ, který právě svojí nehotovostí ztratil ve světové válce svou svobodu (pozn. recensentova).

Kpt. gen. št. Sadowski zmiňuje se o vojenské spolupráci ruskoněmecké. Autor předpokládá, že spolupráce tato existuje a je podle přesného plánu prováděna, byť i byla oběma státy — zejména Německem — popírána! Počátky nutno hledati v emigraci německého průmyslu do Ruska, která začala již roku 1921 (závody Junkers, výroba děl, střeliva — dováženého po moři do Německa, továrny na výrobu bojových plynů). Své vývody opírá kpt. Sadowski o zprávy anglických listů, o interpelace německých sociálních demokratů a o ruské noviny zprávy. Vrchní řízení svěrené tajemné „civilní“ obchodní komisi v Berlíně! Ostatně i ministr Gessler ji připustil, ale prohlásil ji zároveň zlikvidovanou (v úplnou likvidaci ovšem nelze věřiti). Také odborné úvahy o vojenském rozpočtu německé republiky za rok 1927-28 nesvědčí o přílišné snaze o likvidaci branných sil.

Špkt. gšt. Polívka.

d) Revues ruské.

Vojna a technika.

Čís. 299—311.)

„Vojna a technika“. Vědeckotechnický časopis voj. vědecké společnosti. 1926. Moskva.

Čís. 290—291. Květen—červen 1926. Vojenská chemie.

Kvintet. Organizace a služba chemické obrany při ubytování vojsk v osadách. Autor zdůrazňuje, že je nutno mít zvláštní vojska, která by měla v svých rukou státní aparát chemické služby, a soudí, že je třeba, aby chemická obrana byla soustředěna zcela v rukou velení. Státní, stranické a veřejné úřady zúčastní se podle svých sil této práce, podrobující se vojenskému velitelství.

Autor dělí chemickou obranu na dvě kategorie: 1. na obranu jen proti ply-

novým útokům leteckým a 2. na obranu proti možným leteckým útokům i útokům plynovými vlnami.

Zkoumaje pak prvou kategorii obrany, píše, že je nutno, aby velitelé posádek obydlených míst měli k ruce zvláštní orgán, t. j. náčelníka chemické obrany obydleného místa. V technických věcech je tento orgán podřízen náčelníku chemické služby. Jeho přímými podřízenými jsou velitelé okrsků chemické obrany, mající k dispozici tyto chemické prostředky: 1. meteorolog. stanici, 2. stanici zvukové signalisace, 3. chemickou pozorovací stanici, 4. desinfekční orgán. — Stať je věnována studiu podrobností práce těchto orgánů a koordinace styků náčelníka služby chemické obrany s orgány čistě vojenskými i místními.

E. P. Bančík. Pravidla o používání americké vojenské

*) Viz VR r. VIII. (1927), č. 3, str. 167.

masky proti plynům. Instrukce s ilustracemi.

Mezi patenty, jimž časopis věnuje pozornost, jsou: 1. zpětná záklapka pro masky „Hansové společnosti továren na aparáty“, dříve L. von Bremen a spol. v Kielu,

2. tuhá maska německého inženýra Dregera v Lubeku,

3. drátěná vložka ve vrstvě žiravého drasla pro filtrační patrony německé továrny Dregerwerke v Lubeku,

4. kvantitativní metoda analýsy plynů německého dra Kunze v Bremaách.

H. Remy. Stať přeložená z němčiny „Über Absorption chemischer Nebel“ z něm. časopisu „Zeitschrift für angewandte Chemie“. 39, 147, 1926.

E. P. Otrava lewisitem. Podle materiálu „The medical aspects of chemical Warfare“. 1925 od E. Veddera.

Cistý lewisit byl získán roku 1918; Američané vypracovali techniku jeho výroby a zařadili jej mezi své bojové prostředky, neměli však čas použít ho v praxi. S vysokými dráždivými a otravnými vlastnostmi lewisitu byla spjata legenda o „rose smrti“, ničící schopnost půdy dávat rostlinstvo na dobu 7 let. Stať přináší údaje o posledních výzkumech lewisitu.

R. S. Quinby. „Otravy škodlivinami při průmyslové výrobě gumy“ podle „The Journal of Industrial Hygien“. 8, 103, 1926.

V časovostech se uvádějí různé zprávy o chemii za hranicemi: Průmyslové filtrační plynové masky (podle Chemiker Zeitung, čís. 23/24 — 1926); výroba otrávek a barviv, farmaceutických a syntetických produktů, soli amoniiových ve Spoj. státech. Přehled stavu polského průmyslu látek výbušných: existují 4 továrny: hornoslezská „Osvag“, akc. společnost „Lignosa“ v Katovicích, továrna „Nitrat“ v Nevjadomě a stát. továrna z Zagozdžone. Autor konstatuje pokles tohoto oboru průmyslového od polovice minulého roku; příčinou je konkurence mezi soukromými závody a závodem státním, nezkoušenost vedoucího personálu v tomto závodě, pokles těžby uhlí. — V části Vojenská chemie a technologie jsou údaje o nových výzkumech v oblasti pyritu, diethylsulfátu, kyseliny kyanovodíkové, kyslíku uhelnatého — všechno podle zahraničních dat, hlavně anglických.

V sovětském tisku dělalo se r. 1926 mnoho hluku s bojem se saračemi pomocí jedovatých látek vypouštěných z letadel. Neserióznost této barnumské reklamy byla zvěřována ještě chvástavým tónem tiskové korespon-

dence „o letcích zocelených v boji se saračemi“, o „starém mořském vlku“ — veliteli expedice na Terek [Izvěstija 24./VI. 26.] atd. Bohužel vážný technický orgán „Vojna a technika“ nepodal ocenění této práce v Rusku a uvádí zprávy o ní z Německa: „Boj se škůdcí pomocí letadel“.

V kritice a bibliografii z 10 přehledů jsou dva věnovány pracím cizojazyčným a 8 pracím v jazyku ruském. Z těchto je uveden „Časopis chemického průmyslu“, orgán Sovětu zástupců chemického průmyslu. Tento časopis zahájil svůj 2. ročník.

Čís. 292—293. Červen—červenec 1926.

Voj. technika. Vasilkov: Evidence inženýrských a technických sil. Autor doporučuje evidenci podle typu evidence zálohy armády. Gorelov: Doplnění oddílů specialistů v ženijních útvech.

Serčevskij: Ještě o vědecké organizaci práce při zemních pracích. Řada diagramů o pracovní výkonnosti.

Broněvskij: Některé vzory ženijního materiálu francouzských ženistů (sapeur-mineurů). Na prvním místě se uvádí automobilní exkavátor soustavy Legrand-Normand-Haille k rytí zákopů a příkopů; dále zavedena pneumatická vrtačka pro stavbu úkrytů po hornickém způsobu; k odstraňování vykopané země slouží různé přístroje typu Mascart-Dessolier, Tronchet a Legouet; pneumatické sondy Ingersoll, elektrický perforátor Mohejevského, hornické nebozezy, vrtáky Guilla-Génie; kotva na trhání drátěných překážek, nůžky na drát (Desamblanc); pohyblivý individuální štít; aparát Mattei k mechanickému kladení výbušných náloží pod nepř. drátěné překážky.

Simonov: Praktické výpočty ve výbušnictví. Trhání železných mostů, trámů, ledu, kamenných zdí.

Sucharevskij: O rozbuškách. Autor zkoumá zcela nový způsob kontroly rozbušek: roentgenoskopický. Tento způsob dovoluje zkoumat vnitřní strukturu rozbušek po jejich zhotovení a kontrolovat i celistvost mechanismu v elektrických detonátorech.

Sapožnikov: O útokových lávkách.

Broněvskij: Kladení těžkých silničních mostů ve francouzské armádě — podle práce kpt. Champion v „Revue du génie militaire“ — duben 1926.

Zatonskij: Použití dýmových prostředků u jezdeckva. Autor

patří ke skupině sovětských odborníků, kteří se dívají přezíravě na zkušenost světové války; podle nich „nejcennější basi“ pro sovětské vojenství je „zkušenost občanské války“. Své téma považuje za zcela nově ve vojenské literatuře, ježto není po té stránce nijakých zkušeností ani ve světové ani v občanské válce. Přes to považuje autor užívání dýmových clon v jezdecktu za zcela možné, zvláště v období, které předchází sblížení a částečně i při sblížení, ke skrytí svého stanoviště a své sestavy. Při sblížení za účelem srážky koňmo považuje použití dýmové clony k oslepení protivníka rovněž za možné. V prvním případě lze užití k vytvoření dýmové clony jezdeckých částic, posunutých za tím účelem kupředu. V druhém případě, t. j. před srážkou koňmo, hlavně dělostřelectva, t. j. palbou dýmových granátů. Tento poslední způsob považuje autor za pohodlnější, ježto lépe vyhovuje požadkům rychlosti. Autor zdůrazňuje teoretičnost svých předpokladů a považuje za nutné kontrolovati je zkušeností.

B. Vojděnov — uvádí stať o francouzském předpisu pro světlomety z 25. III. 1921 a 13./IX. 1922.

P. V.: Organizace stavitelských prací při stavbě budovy obchodního domu „Wertheim“ v Berlíně. Autor uvádí tento příklad hlavně jako vzor hospodárnosti výroby, zvláště pokud se týká dopravy materiálu.

Truchačev: Úloha stavitelské techniky v obraně měst proti nepřátelským leteckým útokům — dokončení o teoretických požadavcích, málo možných ve skutečnosti, o nichž jsme se již zmínili v jednom z čísel VR. na počátku t. r.

N. Ž.: Více hliněných staveb! — recept na uskutečnění režimu šetrnosti použitím těchto staveb k ukládání prachu, výbušin a střeliva. Autor odkazuje čtenáře na stať časopisu „Scientific American“ („Více hliněných domů), pokouší se vyvrátiti tvrzení stavebních inženýrů, že se tyto stavby hodí jen pro obytná stavení. Nedbali autor hlasu učených odborníků, mohl by využití národní zkušenosti, jež rovněž vyvrací projekt, který chce N. Ž. znovu oživit. Na jihu, kde jsou velmi rozšířeny hliněné stavby z t. zv. samanu (nepálené cihly s příměsí slámy — u nás vepřovice), neuzívá se tohoto materiálu nikdy na sýpky. Zde zakalený zvyk dělati tyto stavby ze dřeva, nelze vysvětliti pouhou náhodou. A prach a výbušiny trpí vlhkem mnohem více než obilné zrno.

S. Fel.: Radiotelecká mapa v azimuto-vektorální projekci.

ci. Ze staťi mezi jiným vyplývá, že se v nižgorodské radiotel. laboratoři konají pokusy s vysíláním radiových vln v daném směru a ne všemi směry. Autor poukazuje na shodu těchto prací s německým objevem zvláštních elektromagnetických vln neobyčejné síly, schopných donutiti k přistání letící aeroplány, zastavovati automobilní kolony atd. Autor, očekávaje pokrok techniky, předvidá použití nových radiových vln, k čemuž je potřebí i zvláštních map, vydaných ve zvláštní projekci, řešících úlohu nejkratší vzdálenosti. Autor vykládá podstatu své kartografické projekce.

Čís. 294—295. Červen—červenec 1926

Spojení. Šidlovskij: Metodika výcviku a vedení cvič. u radiotel. oddílů. Autor doporučuje aktivní pracovní metodu a popírá účelnost metody skupinové, laboratorní. Doporučovaná metoda ponechává cvičencům co největší samostatnost a iniciativu. Široké využití praktických cvičení.

C. Grandcour: Organizace spojení a jeho prostředky za francouzsko-turecké války v Syrii r. 1920—21. (podle „Revue d'Infanterie“ 1923—1925). V této horské válce pozorujeme malé použití drátového spojení a značné využití poštovních holubů a signalisace. Zvláště ní ráz této války přirovnáván co do vedení k ruskopolské válce: převaha manévru, menší význam technických prostředků.

Fajvuš: Vývoj spojovacích vojsk v německé armádě za světové války. Uvedeno schema spojení před válkou, podle kterého bylo celkem 9 telegrafních praporů, jež se ke konci války proměnily ve 2800 jednotlivých spojovacích útvarů. Početní stav spojovacích vojsk v míru 550 důst. a 5800 vojinů vzrostl na 4381 důstojníků a 185.000 vojinů.

Šlejsner: Úspěchy techniky automatických stanic — o automatickým zapojování (hledací).

T. N. P.: Metoda mnohonásobného telegrafování Morseovou abecedou — popis systému inženýra francouzské radiotelegrafie Charles Hamela („Annales des Postes, Télégraphes et Téléphones“, 1926 čis. 3).

Minc: O jednopoloperiodické radiotelefonní modulaci. Sijusarev: Radiové vlny a jejich šíření.

Jurasov: Nízkofrekvenční zesilovače a deformace zvuku při zesílení.

Jurasov: Elektrické a světelné vlastnosti světelného signálu.

nalisačního 100 mm přístroje Zeissova typu „OTG“ a svítílny „Lucas“. — Udáje o zkušenostech s tímto výborným světelným signalisačním aparátem.

Suchoplesko: Společnost přátel vojenského psa.

Faljejev: Centrální sekce milovníků služebních psů.

V Bibliografii dělá Korostylev souhrn bibliografické práce v sovětském Rusku za dobu od 1919 do 1927, zmiňuje se o příštím pravidelném výstupu „Vojensko-bibliografický informátor“, v jehož programu bude též část o vojenské knize dorevoluční. Je to jedna z nemnohých statí, týkající se ruské knihy; veškerá ostatní bibliografie je věnována výhradně cizí vojenské literatuře; seznámení s ní bude usnadněno vydáním „Knihovny cizí vojenské literatury“. Vydáním překladu z němčiny: Ritter: „Válka a budoucí zbraň“ byla serie těchto prací zahájena.

Čís. 296. — Červenec 1926.

Vzducholožstvo.

Grigorjev: Základy společného výcviku letectva a vojsk. Hlavní myšlenka: součinnost a koordinace v úkolu, v času a v prostoru i v prováděcí metodě. Zdůrazňuje se idea, že „vedení operativní činnosti letectva je „na zemi“. Tato zásada sotva potřebuje zvláštního vysvětlování a nového na této myšlence není nic.

Sokolov: O taktickém využití leteckého snímku. Základní myšlenka statí zdůrazňuje ideu, kterou jsme právě uvedli a kterou si Grigorjev považuje za povinnost uvést jako něco nového: o operačním vedení letecké činnosti se země. Sokolov staví na touž úroveň i otázku o řízení letecké fotografie, právě, že velení „musí si jasně uvědomiti, čeho chce vlastně dosáhnouti.“

Prof. Lee: Hliníkové slitiny pro letecké motory (podle „Journal of R. A. S.“ č. 176), zkoumá otázku zmenšení váhy motoru vyrobením karterů, válců a pístů z hliníkových slitin.

Stoman: Nejnovější pokroky západoevropského leteckého průmyslu za r. 1925. Na první místo postaven francouzský letecký průmysl, jenž dal velký počet nových typů letounů i nové výrobní zásady.

Inž. Umb. Nobile: O vývoji konstrukcí vzducholoží v Itálii, reprodukce autorovy přednášky na mezinárodním vzduchoplaveckém kongresu v Bruselu v září 1925, podle „Rivista Aeronautica“ 1926, čís. 2.

Frauenštejn: Moderní radiální motory na vzdušné chlazení německé firmy „Siemens a Halske“ A. G.

Polské letectví podle „L'Aéronautique“, 1926 — květen.

Nové anglické letouny podle „The Aeroplane“ 1926, čís. 9.

Plk. V. Dobrynin.

e) Revues německé.

Wissen und Wehr.

Wissen und Wehr, 1927, 8. sešit (říjen).

Ředitel odborné školy Raabe: Wie können die Heeresfachschulen mitwirken, um in den Soldaten Lust und Liebe zu ihrem Beruf zu wecken und zu erhalten? (Jak mohou vojenské odborné školy společně působiti, aby ve vojíněch vzbudily a udržely lásku k jejich povolání.)

Článek obsahuje různá ponaučení o stanovisku a názorech, platných pro učitele německých vojenských odborných škol a směřujících k tomu, aby nejen vědomí vojínů bylo rozšířeno, ale aby v nich byla neustále a ve všech předmětech osnovy pěstována především morální, etická stránka vojenského povolání. Účelem vojenských odborných škol není jen připravit vojíny říšské obrany k jejich budoucímu civilnímu povolání, nýbrž učiniti je dokonalejšími a schopnějšími pro vojenskou službu, vychovati je v celé,

uvědoměle muže, kteří své povinnosti nyní i budoucí konají z přesvědčení a rádi a jejichž hlavní pohutkou je láska k vlasti. (Počínaje 5. rokem své 12leté služební povinnosti chodí vojín říšské obrany vedle dalšího vojenského výcviku i do zvláštních škol, kde se jim dostane širšího všeobecného i civilního odborného vzdělání. P. r.)

Mjr. m. sl. dr. Eugen von Frauenholz: Die militärischen Bindungen der europäischen Staaten vor dem Weltkriege. (Vojenské svazky evropských států před světovou válkou.)

Jako je válka pokračováním politiky, jenže jinými prostředky, právě tak jsou vojenské úmluvy logickým pokračováním politických smluv. Ani politické smlouvy, ani vojenské úmluvy nemusí míti za účel útočnou válku v politickém anebo vojenském smyslu. Vojenské konvence musí se však blíže zabývatí drsnou skutečností budoucí války, kterou diplomatické smlouvy tak rády obcházejí. Proto skýtají vo-

jenské úmluvy možnost jasněji nahlédnouti do vlastních, často zastíraných úmyslů a cílů smluv, uzavřených mezi státy.

Autor se obrací s počátku k postupnému vývoji francouzsko-ruské dohody, jejíž počátek se datuje již od r. 1891, tedy ihned po zrušení německo-ruské zajišťovací smlouvy. Po počátečních všeobecných úmluvách došlo 1893 k uzavření přesné vojenské konvence, která oba státy výslovně zavazovala k vzájemné pomoci všemi brannými silami, kdyby některý z nich byl Německem napaden nebo jeho mobilisací ohrožen. Autor uvádí přesné znění konvence, která stanoví též minimální sílu zasazených armád, základní rysy pro spojení a udržování dalších vojenských styků obou států. Anglie naproti tomu nepřistoupila k žádným těsným závazkům. Byla sice jakási diplomatická jednání, podle kterých došlo i k opětovným úmluvám francouzských a anglických vojenských odborníků o sjednocení vojenských plánů, kdyby byla Francie napadena Německem, stejně jako odborníků anglických a belgických (vyložení expediční anglické armády o 100.000, později 160.000 mužů na francouzském nebo belgickém pobřeží), anglická vláda však neopomínala žádné příležitosti zdůrazniti, že tato jednání ji nikterak nemohou vázati.

Dále je vyličováno, jak po r. 1910 při každoročních schůzkách francouzského a ruského náčelníka hlavního štábu nabývala zmíněná vojenská konvence stále přesnější a těsnější formy, jak byly stanoveny nástupové prostory, operační směry a cíle obou armád a jak na nátlak Francie byl stále více zdůrazňován její jediný účel, t. j. zničení především německých branných sil bez zvláštního zřetele na ostatní činy trojspolku. Autor se snaží dokázati, že vlastními útočníky za světové války byla Francie s Ruskem, zatím co se Německo ocitlo v situaci obránce, uzavřeného v pevnosti. Ze tento obránce v boji za býtí nebo nebytí byl nucen se pokusiti útokem rozrazit železný kruh oblehatelů, nemění nic na vlastní obranné podstatě války, která byla Německu vnucena.

Pokud jde na druhé straně o trojspolek, stanovila první smlouva z r. 1882, že smluvní mocnosti jsou povinny vzájemnou obranou pomocí, kdyby některá z nich, bez vlastní provokace, byla napadena cizí mocí. Mezi Německem a Rakousko-Uherskem sice došlo k jednání, vojenská konvence nebyla však s počátku uzavřena. Teprve v lednu 1909 dochází k písemným výměnám názorů německého a rakouského náčelníka hlavního štábu, jejichž výsledkem bylo sice oznámení, že se Němec-

ko, kdyby došlo k válce na obou frontách, obrátí hlavní silou proti Francii a že na ruské frontě ponechá slabší síly k ofenzivě přes Narvu, zatím co Rakousko použije jádra své branné moci k ofenzivě proti Rusku, chyběla však další a přesnější ustanovení o uspořádání velení, o počtu a síle jednotek, kterých bude použito na jednotlivých frontách a o jejich válečných cílech. Nemohla tedy tato jednání co do jasnosti a závaznosti nikterak konkurovati s vojenskou konvencí francouzsko-ruskou. Proto také vstoupily oba státy do boje bez dostatečné přípravy, pokud jde o společné vedení války.

Mezi Rakouskem a Rumunskem trvala od r. 1883 smlouva, podle které byly tyto státy povinny si pomoci, kdyby některý z nich byl napaden Ruskem. K závazným vojenským úmluvám však, přes Conradovu žádost nedošlo pro obavy barona Aehrenthala. Výsledek byl, že se Rumunsko trojspolku stále oddalovalo, až 1916 uzavřelo vojenskou konvenci s Dohodou, po jejímž boku vstoupilo již dříve do války.

Závazky Italie od r. 1888 zakládaly se v útoku na francouzské hranice v již. Alpách a v pomoci 5–6 armád, které měly býtí odeslány na Rýn k posile Němců. Ale již na počátku XX. století Němci s italskou posilou na Rýně fakticky nepočítali, za to však spoléhali na útok proti jižní Francii, při nejmenším pak alespoň na neutralitu Italie, ač Rakousko i tu bralo od r. 1909 v pochybnost. Po vypuknutí války rozpadl se trojspolek a vojenská konvence s Itálií pozbyla významu.

Článek nikterak nedělá dojem objektivní práce, nýbrž je silně tendenčně zabarven proti Dohodě. O tom svědčí podrobnost, s jakou autor, ve snaze dokázati Francii a Rusku čistě útočné cíle, probírá jednotlivosti a výsledky každoročních porad dohodových náčelníků hlavních štábů, zatím co u trojspolku jedná o věci velice povrchně a staví ji tak, jakoby podobných vojenských porad téměř vůbec nebylo, ač je známo, že docházelo před válkou k pravidelným schůzkám zástupců italského hlavního štábu s německým a německého s rakouským.

Mjr. Franz Müller: Frankreich in Syrien (Francie v Syrii).

Článek líčí národní, hospodářské náboženské a politické poměry v Syrii při skončení světové války, politiku a snahy Francie jako mandátní mocnosti, udává příčiny nespokojenosti obyvatelstva se správními opatřeními Francie, vznik a průběh vzpoury v letech 1925 a 1926. Končí stručným načrtnutím snah nynějšího francouzské

ho vrchního komisaře Ponsota o pacifikaci země na základě určitých ústupků, připravujících jakousi autonomii země.

Das Heer Sowjetrusslands (Vojsko sovětského Ruska).

Rusko neopomíná ničeho, aby vytvořilo brannou moc, schopnou úspěšného boje proti silné a moderně vyzbrojené armádě. Pozemní síly se skládají z 21 arm. sborů, tvořených 67 pěšími divisemi, z toho 29 střeleckými s plnými mírovými počty a 38 teritoriálními, vybudovanými podle miličnického systému. Mírový počet se oficiálně udává na 563.000 mužů, ve skutečnosti činí asi 1.300.000 mužů, jednak přesněně sloužících, jednak během roku vychváňených.

Divise se skládá ze tří pluků po 3 praporech a 3 pěších a 1 kulometné rotě a 1 čtyř pěšího dělostřelectva. Kromě toho má každý pluk 2 polní baterie. Na dělostřelectvu má každá divise 1 pluk o 3 oddílech, dohromady 10 baterií po 3 dělech.

Počet komunistů v rudé armádě je poměrně malý. V r. 1925 činil jen 8%. I v důstojnickém sboru jsou komunisté v menšině (v r. 1926 jen 32,1%). Výchova politická v komunistickém smyslu je úmyslně do armády zanášena a zdůrazňována předpisy. Jinak se předpisy svým duchem neliší mnoho od německých, velká váha se kladě na svěží ofensivní duch vojska a na jeho národní ráz. Pracuje se s velikou pílí a dosažené výsledky ve výcviku, v morálce a ve vybavení armády jsou značné. Pohotovost armády se zkouší častými mobilisacemi na zkoušku.

Dislokace armády svědčí o tom, že Rusko klade těžiště na západ. Kromě 10 jezdeckých divisí a 4 samostatných jezdeckých brigád je ze zmíněných 67 pěších divisí 56 dislokováno v evropském Rusku, z toho 26 pěších a 6½ jezdeckých divisí v blízkosti polských a rumunských hranic, zbytek většinou v jižním a středním Rusku na dobytých železnicích, takže může býti rychle soustředěn ať proti Polsku nebo proti Rumunsku.

Ze zbývajících 11 pěších divisí je 7 rozložených podél sibiřské dráhy, 4 střelecké divise s 2 jezdeckými divisemi a 3 samost. jezd. brigádami jsou dislokovány v blízkosti perských a afganistánských hranic. Z toho plyne, že v Asii nesoustřeďuje Rusko nikterak své síly ve směru na východ, nýbrž spíše na jih proti Indii. Závažnou okolností je dráha, jež se staví mezi Taškentem a Novosibirskem, takže území střední Asie je nyní spojeno s Evropou a Sibiří 3 důležitými a výkonnými tratěmi: jednak přes Kaspické moře, jednak železnicí přes Orenburg a konečně nově stavěnou, výše zmíněnou že-

leznici. Tím je dosaženo, že by se armáda, operující ze střední Asie k jihu (proti Anglii) mohla opírat o pevnou a vším dobře a rychle zásobovanou základnu Buchara—Taškent. Št.

Deutsche Wehr.

„Deutsche Wehr“. Zeitung für Heer und Flotte — roč. I. čís. 1.

Před světovou válkou v říšsko-německé armádě velmi rozšířený časopis pro pěstování vojenské brannosti „Deutsches Offiziersblatt“, vydávaný v posledních šesti letech redakcí ppik. v. v. Müller-Loebnitze nakladatelstvím Gerharda Stallinga v Oldenburgu, přestal koncem min. roku téměř po 31 letech vycházeti a místo něho vydává totéž nakladatelství od nového roku tento týdeník v novém rouše a s širším programem jako vojenský odborný časopis pod názvem „Deutsche Wehr“ redakcí gen. v. v. Wetzeila v Berlíně.

Jakým směrem a duchem bude se vyznačovati nový časopis, o tom svědčí prospekt a 1. číslo, obsahující projevy redakce. — Ve shodě se směrodatnými činiteli vojska a loďstva má sloužiti především vážné práci a snahám mladé německé branné moci na zemi i na moři a k dalšímu vzdělání jejího důstojnického sboru. Chce umožniti jednak povzbuzující výměnu myšlenek o všech otázkách, týkajících se vojska a loďstva uvnitř armády, jednak chce živě usilí duševní a mnohostrannou, těžkou praktickou činnost armády přivést k uplatnění na venek. Válečné studie a odborné vědecké práce ze všech oborů vojenství s použitím zkušeností nabytých za světové války mají sloužiti prospěchu německé branné moci. Tím způsobem chce list vhodně udržovati nejen znalost vojenských nauk, nýbrž i trvalou známost příkladných výkonů vůdců i bojovníků „nejlepší armády, kterou kdy svět viděl“, jakož i „hrdého starého loďstva“.

Stejnou pozornost hodlá redakce věnovati poválečnému a budoucímu vývoji moderních vojsk a loďstev, jakož i úzké souvislosti mezi válkou na zemi, ve vzduchu a na moři. Při tom bude sledovati především nové bojové prostředky, letadla, kulomety, vrhače min, plyny, bitevní vozy a jejich vliv na formu boje a vedení budoucí války v operativním a taktickém rámci. Ježto jsou něm. vojsku moderní válečné prostředky zakázány, budou pokladem úvah v časopise uveřejňovaných namnoze názory a zkušenosti armád cizích států.

Co nejpozorněji chce časopis sledovati válečné a voj. politické události v cizině, otázku odzbrojení a všechny

novinky na poli vojenské literatury domácí i cizí.

Vzhledem k vytčenému vážnému cíli apeluje redakce na zájem a podporu nejširších kruhů aktivních i neaktivních důstojníků a na spolupráci také mladších druhů.

Výměna myšlenek na těchto základech oplodněná živoucí ještě činností frontovou umožní nejlépe, aby pružný důstojnický sbor zůstal na nezbytné výši doby, což jest přes všechno spoutání německé branné moci na zemi i na moři žádoucí a bezpodmínečně nutno při stálém a rychlém vývoji všech vojenských oborů od světové války.

Opirajíc se o spolupráci sboru akt. důstojníků a o podporu dosavadních osvědčených spolupracovníků, čtenářů a přátel, doufá redakce dosáhnouti i druhého svého cíle, totiž spolupůsobiti k tomu, aby nejširší kruhy německého národa věnovaly zájem a pochopení pro pokrok mladé německé armády a pro živé ještě myšlenky brannosti a aby uznale ocenily nezištnou, obětavou a významnou činnost armády pro obnovu mocenského postavení Německa.

Zvláště také má časopis hájiti zájmy býv. důstojníků staré armády a říšské obrany a pečovati o jich zapamatování.

V tomto smyslu má list pracovati s heslem: Der „Deutschen Wehr“ zu Deutschlands Ehr!

Úvodním článkem 1. čísla je „Odkaz“ od nového šéfredaktora gen. v. v. Wetzella, býv. šéfa operačního odd. nejvyššího velení, v němž se uvádí mimo jiné pokyny toto:

Operační plán hr. Schlieffena byl označen jako jeho „odkaz“ německé armádě a jeho nástupci ve funkci šéfa gštbu gen. v. Moltke, který myslel, že za změněných poměrů musí vésti válku r. 1914 podle svého operačního plánu, v čemž by nebylo nic záhadného. Avšak jak nejvyšší velení, tak i jiná vyšší velitelství v pohybové válce r. 1914 vedené za účelem rychlého rozhodnutí války nejednala v duchu Schlieffenově ani v duchu starého mistra válečnictví maršála hr. Moltke.

Nejvyšší velení nemělo pevné ruky ani pevné vůle k činu, podřízená armádní velitelství byla příliš ponechána sobě a vedla operace samostatně, neodvisle od vůle nejvyššího vůdce, často jí ani neznala, bez souvislosti s ní a bez těsného spojení se sousedními armádami.

Jestliže německá armáda přes tyto nedostatky v r. 1914 měla převahu nad spojenci, jest za to děkovati jen „duchu“ této armády; duch vrchního velení západní armády však se uchýlil daleko od odkazu Schlieffenova a od výchovy starého Moltke, čehož nutným

následkem stala se bitva na Marne, jež vedla k poněkud převaze spojenců a k trvalé krizi centrálních mocností. Osudný konec války r. 1918 nedal se již odvrátiti, zásluhou německé armády však bylo, že dovedla po 4 roky uhlájeti svoji vlast od vpádu nepřátel.

Německo žije! Desetiletí usilovné práce celého národa na obnovu své organizace a hospodářského života budí stejný respekt jako válečné výkony jeho armády. Ve vši tichosti provedlo Německo vybudování poměrně malého, charakteru německého národa sice počtem neodpovídající, za to však výtečné armády z povolání o 100.000 mužích, jež nepředstavuje již vojenskou velmoc, ale vyniká vnitřní uceleností a vymoženostmi. Dá se předpokládati, že by při nepřátelském vpádu do země přes svou početní a materiální slabost dovedla provésti netušené výkony.

Za nynějších okolností nemohl by ovšem sebe geniálnější vůdce věnovati této armádě „odkaz“ pro možné válečné zápletky jako kdysi velký Moltke a hr. Schlieffen. Přes to však má mladá něm. armáda ve svých rukou větší a vážnější „odkaz“, t. j. má za úkol udržovati především ducha, věrnost k povinnostem, obětavou oddanost voj. službě a válečnickou schopnost armády a loďstva z let 1914—1918 a její zkušenosti válečné přizpůsobiti novému vývoji; druhým pak úkolem tohoto odkazu stejně významným je, aby vůdcové a velitelé všech stupňů byli proniknuti nejen naukami a duchem Moltke a Schlieffena, nýbrž také oceňovali vůli vítězů u Tannenberku a Gorlice, Skagerraku a j. vítězných vůdců na západě i východě, na moři i ve vzduchu.

„Nejsvětějším odkazem“ mladé německé armády má tedy býti udržování, výchova a výcvik vzorné branné moci, budované podle nauk velkého Moltke, Schlieffena a vojevůdců světové války a proniknuté novověkým duchem moderního válečnictví.

Jelikož celý systém válečné armády říšskoněmecké a duch jejích vojevůdců byl založen na útočnosti, je nasnadě, že program této revue ve shodě s vůdčími činiteli armády má za účel, pokud trvá omezení materiálního vybudování armády, vyzbrojiti jí aspoň ideovými a mravními předpoklady, aby stála ustavičně na výši doby a za změněných poměrů mohla ihned pokračovati ve svém válečném poslání z doby Hindenburga a Mackensena, v němž byla silnější mocí donucena na čas se zastaviti.

Kromě toho jsou v 1. čísle články gen. v. v. Frankenberga o anglickém válečném vedení, plk. v. v. Cochenhause „Výcvikové cíle našeho důst. dorostu“, gen. v. v. Tschischwitzeho člán-

nek „Liaison“, gen. v. v. Feesera „Poměr mezi útokem a obranou“, gen. v. v. von Posecka „Jízda bez kopí“, námořního kapitána (pluk.) Gadowa „Anglicko-americký zápas o moc na moři“, nám. kapitána Lützowa „Převoz afrického sboru do Francie r. 1914“, referát o vzniku a mírové organizaci polské armády, literární obzor a j.

Také pěstování cizích jazyků věnuje časopis zvláštní péči a zahajuje jazykový odstavec překladem z češtiny, a to partie ze článku pplk. gštbu Jiřího Biruly „Velká bitva u Lodže r. 1914“, který vyšel v 3. čísle VII. roč. (1926) našich Voj. rozhledů.

Časopis doporučujeme pozornosti našich voj. kruhů. Škpt. J. Vlasák.

f) Revues maďarské.

Közgazdasági és technológiai közlemények.

Roč. II., 3.—4. sešit.

Gen. v. v. Henrik Dormándy: Čem u nás naučila válka? Nastihuje, jak se bude asi v budoucí válce, vedené moderními prostředky, prováděti služba vyživovací. Velké prostory budou zamořeny otravnými plyny a polní intendantní útvary nutno proto zvláště chrániti proti zkáze, výbušným plynům a též proti letcům. Bude třeba umístiti je rozčleněně v menších skupinách. Počet koní se značně zmenší. Tím ubude sice v dovozu ovsa, avšak potřeba benzínu značně vzroste. Přisun budou obstarávati většinou automobily. Rychlost dopravy umožní, že se potřeby armády budou moci dovážeti ze vzdálenějších míst. Autor se zmiňuje také o automobilisování polních pekáren.

Plk. gšt. Imre Suhay: Důležitost materiálního zásobování armád ve válce. (Pokračování.) Článek se převážně zabývá spotřebou střeliva v roce 1870-71 při obléhání pevností Štrasburk, Toul a Paříž, dále v bitvách u Mars la Tour a Gravelotte St. Private.

Gen. v. v. Alexandr Kontz: Z mých válečných zápisků: Pisatel uvádí, jaké dodatkové úmluvy byly uzavřeny po bukurešťském míru. Tyto úmluvy měly hlavně zabrániti pokračování ve válce hospodářské a jsou zajímavé s hlediska právního, národohospodářského, finančního, jakož i dopravního.

V článku „Soumarí v dopravní službě“ pojednává kpt. Zoltán Molnár o soumarových kolonách, o jich použití, o výkonnosti, o výstroji, o výcviku vodičů, o zacházení se zvířaty atd. Zvláštní pozornost věnuje přeměně trénu vozového na trén soumarový. Článek improvisování soumarských kolon a použití nosných koní.

Plk. intend. Jindřich Lutz: Sběrný válečného materiálu a přechodné stanice: Sběrný byly zároveň i stanicemi desinfekčními, kde byl ústroj odsunutý z fronty zbavován hmyzu, hlavně však třídírny materiálu,

k nimž byly připojeny i správkárny. Hovězí kůže byly tu znovu rozbaleny, nově soleny a pak v celých vagonech odesílány do zápolí.

Rada prov. Adolf Stimmer: Polní proviantní výstroj ve válce. Pisatel se zabývá zvláště výstrojem polních intendantních útvarů se zvláštním zřetelem k systemisovanému počtu podle rak. předp. L-6. Podle svých zkušeností uvádí, který materiál byl úplně zbytečný, neúčelný nebo v příliš velkém počtu.

Gen. v. v. Béla Kary rozvíjí v článku „Obchodní politika“ zásah státu do obchodování vůbec, hlavní motivy ochranné politiky, pojednává o druzích obchodu, o poměru mezi výrobcem a spotřebitelem, o otázce zisku, o ceně zboží a o jeho falšování.

Dr. R. L.: Cizozemské finance: I. Americká bank. struktura je typická svou decentralisací. Zákonem z r. 1913 (Federal Reserve Act) jsou Spojené státy rozděleny na 12 bankovních distriktů. V každém je Federal Reserve bank, která funguje jako cedulová banka, reguluje oběh peněz a stanoví i úrokovou míru. Vydané bankovky musí býti ze 40% podloženy kovem. Dotčené banky jsou ústředně řízeny a kontrolovány od Federal Reserve Board. Akciové banky jsou ve Spojených státech vůbec pod přísnou státní kontrolou. Bank, zabývajících se vklady, je na 30.000, jenže je každá samostatná. Jaký rozdíl proti Anglii, kde 5 největších bank má na 9.000 filiálek! II. Indie: Nová reforma valuty sleduje především cíl zavést znovu zlatou měnu.

Na základě dobrých zdání Youngovy komise a domorodých odborníků je o otázce jednáno v zákonodárných sborech.

Plk. intend. v. v. Ladislav Mojzer: „Zdroje energie“. Jako hlavní zdroj označuje uhlí a naftu. Zmínuje se, na jak dlouho zásoby zeměkoule stačí. Podle výkladů francouzských budou zásoby uhlí v r. 1975 vyčerpány, Němci zase podrobnými výpočty dokazují, že za 500 let ubudou sotva dvě třetiny dnešních zásob. Pisatel zevrubně uvádí produkci a spotřebu uhlí i i nafty v jednotlivých zemích světa, dále data o obchodu a o cenách a do-

týká se i významu uhelné a naftové otázky v politice některých evropských států. Rostoucí spotřebu nafty uvádí ve spojitost i s motorisací moderních armád. Mluví také o snaze různých států získati za benzin plnocenné náhražky domácí výroby.

Mag. Jos. Gebler, plk. intend. v. v.: „O voňavkách“. Pojednání o voňavkářském průmyslu v Maďarsku.

Uč. poředitel dr. Julius Kovács podává v článku: „Státní rozpočet v historickém, státoprávním a hosp. světle“ zevrubný přehled, jakou úlohu má rozpočet v ústavě a při parlamentárním projednávání, líčí historický vývoj rozpočtu v Anglii a zejména v Maďarsku. Srovnává začátky rozpočtových období v různých státech, líčí, jak se rozpočet sděluje, co vyžaduje jeho úplnost, přesnost a pravost, jak se rozčleňují příjmy a vydání a celý postup, než dojde k jeho uzákonění.

Stefan Berkó: „Hraničáři“. Jejich vznik datuje z XV. století. Věčné znepokojování jižních hranic Turky bylo příčinou zřízení takové organizace, která měla čelit často se opakujícím vpádům. Práva a povinnosti hraničářů obsahuje po prvé přesnější statut, vydaný Ferdinandem II. v r. 1630. — Ve francouzské válce 1795—1805 bylo na území býv. Maďarska již 12 hraničářských pluků. Velitelství hraničářského pluku bylo podřízeno veškeré obyvatelstvo distriktu, občanské úřady tu žádného práva neměly. Pluk vykonával správu, měl dohled na školství a byl i v trestních věcech první instancí. Velitel setniny objížděl dědiny svého okrsku a prohlížel od domu k domu udržování zbraní, výzbroje i oděvu, jakož i správné vedení hospo-

dářství. Kázeňské právo se vztahovalo i na ženy.

Rozdělení stráží se konalo každou neděli. Hraničáři nestřežili však jen hranice vojensky, ale i zdravotnický. Cestující z cizích zemí byli zadrženi na několik neděl v karantenních stanicích. R. 1764 měly pluky 3 prapory po 6 setninách, později měly i něco dělostřelectva. R. 1807 byla zvláštním hraničářským zákonem celá instituce nově upravena. Po zavedení všeobecné hranné povinnosti v Rak-Uhersku r. 1867 nedala se instituce hraničářů v dřívější formě dále držeti. Správa a jurisdikce v pohraničních okresích se dostala opět do občanské moci a malé vojenské státečky přestaly existovati.

Endre Kéray líčí v svém článku „Válečný poklad“ význam kofísi a válečných náhrad, z nichž byly v dřívějších dobách tvořeny zvláštní rezervy pro vedení budoucích válek.

Kpt. Ludvík Kresz: „Montenegro“. Článek podává výstižný obraz zeměpisné polohy, kultury, mravů a zaměstnání obyvatelstva, hospodářské situace, dopravnictví a vojenství země. Ke konci popisuje pak autor svou činnost jako ředitele zásobování v Podgorici na sklonku světové války.

Článek „Litva“ obsahuje údaje o litevské armádě, o národohospodářství, o železnicích a hlavně o politickém smýšlení obyvatelstva k sousedním státům.

Ernő Kelemen: Stálý vzorkový veletrh v Novém Orleansu. K jeho vystavení dala vláda Spojených států 5 milionů dolarů k dispozici. Tento trh bude otevřen po celý rok, i o nedělích a svátcích, umístěn na rozsáhlém pozemku v obrovských budovách a má se státi obchodním dostavníčkem všech národů světa. Kpt. La-

g) Revues americké.

Cavalry Journal.

(Spojených států severoamerických.)

Duben 1927.

Kpt. W. F. Pride: Válečné zásady a malé jezdecké jednotky. — Princip množství.

Princip množství, t. j. soustředění sil na rozhodujícím místě, platí pro četnu zrovna tak jako pro armádu. Znamená jít tam se vším, co máme: s lidmi, s koňmi, s děly a s materiálem všech druhů. Soustředěním fyzických sil soustředíme též naše síly morální a budeme schopni největšího úsilí. Proti tomuto principu hřeší, kdo své síly rozptýluje nebo podrží velkou zálohu, již neužije. O zálohách pravil gen. Goltz: „Zálohy jsou mrtvé

síly. Jsou užitečné jen s tou podmínkou, že budou zasazeny.“

Vůdcové malých jednotek mají být proniknuti zásadou: „Každá jednotka musí být stále hotova brániti se celou silou.“ Pak nebudou k zabezpečování a na přezvědy vysílati větší částice, než je nutno.

Gen. Golovin: Boj u Volčkovic.

První zevrubnou studii o zajímavém boji jezdeckta u Volčkovic (Jaroslavic) dne 21. srpna 1914 podal autor r. 1923 v americkém „Cavalry Journal“ (viz VR. 1924, čís. 3). Na základě nově získaných dokladů opravuje nyní některé podrobnosti. Při атаке se střetlo 8% ruských eskadron se 7% rakouskými. Byly to u Rusů: 2 esk. novgorodských dragounů, 3 esk. odě-

ských hulánů, 2 esk. ingermanlandských husarů, četa divisních zákopníků, štábní četa gen. Kellera a 1 sotňa orenburských kozáků. U Rakušanů: 5½ esk. 15. pluku dragounů a 2 esk. 13. pluku hulánů.

Ztráty Rusů: 2 důst. a 18 mužů zabito, 9 důst. a 131 mužů zraněno, 4 muži pohřešeni. Koní bylo zabito 79, raněno 40, zmizelo 43. V těchto číslech jsou zahrnuty též ztráty, které utrpěli kozáci při útoku na pěchotu.

Autor se obírá pak statí, kterou o tomto boji uveřejnil mjr. von Lauer v německém „Militär-Wochenblattu“ čís. 11/1925. Poukazuje na jednání velitele rak. dělostřelectva: „Když rakouští dělostřelci zpozorovali, že se blíží ruské jezdectvo, cválal velitel baterií zpět směrem k div. veliteli a volal, že je atakován.“ „Jeho povinností,“ znamená Golovin, „bylo naříditi palbu na atakujícího nepřítele a poslati hlášení. Ukázal, že ztratil duševní rovnováhu. Rak. dělostřelectvo měnilo posici, když byly rak. eskadrony v nekritičtější situaci. Keller měl dojem, že chce rak. dělostřelectvo uniknouti.“

Velitelem rak. dělostřelectva byl pplk. Dobringer. V zvrubném hlášení o své činnosti u Volčkovice vysvětluje, proč v posici na kopečku 410 nevytrval v boji s ruským dělostřelectvem. Práví: „Ryt. baron Schwarz od divisního vel. přišel a tázal se, nač dělostřelectvo střílí. Já: „„Na dělostřelectvo u Δ 426.““ Později přišel rytmistr s následujícím ústním rozkazem: „„Brigáda Ruiz (t. j. 9. pluk drag., 13. pluk hul.) bude útočiti. Změňte pak s bateriemi postupně posici.““ Neviděl jsem příprav k útoku a poručil jsem bateriím, aby každé dělo vypálilo 5 ran za sebou (Einzelfeuer). Baterie čís. 1 odjela z posice hned po vystřelení těchto ran, bat. čís. 3 brzy po ní na můj rozkaz. Jel jsem k 1. baterii a táhl jsem s ní podél svahu na sever. K ochraně 3. baterie jsem poručil četu hulánů na výšinu. Cestou jsem dostal od npor. přiděleného gštbu Dell Adami rozkaz: „Podél svahu zaujmouti posici“ s výslovnou poznámkou: „Není spěchu“. Aby se 3. baterie mohla snadněji připojit, zůstala 1. bat. v kroku. Když jsem zpozoroval divisionáře u lesíka, cválal jsem k němu.“ Zatím co pplk. Dobringer informoval gen. Zarembo o dělostřelectvu, rozlehl se třesk kulometů a z Jaroslavic vyrazily ruské eskadrony. — Dobringer cválal k 1. baterii a poručil, aby přešla v palebnou posici napravo a střelila kartáči. Totéž nařídil po ordonančním desátníku 3. baterii. Viděl nyní rozvínutí vlastního jezdectva k атаке, poručil však pouze 2. děla 1. baterie na

výšinu, odkud mohl do ataky zasáhnouti. Ostatní 2 děla byla ponechána na kraji lesíka pro případ nějaké reakce. Brzy poté se valily vlastní eskadrony zpět a ruští jezdci atakovali dělostřelectvo. Děla střelila, ale ani jeden jezdec nepadl. Dobringer je přesvědčen, že omylem byla děla nabita předčasnými šrapnely místo kartáčů.

Též z hlášení pplk. Dobringera vysvítá, že nebylo dostatečné součinnosti zbraní. Porážka přidělené pěchoty a náhlá ruská dělová střelba na jezdecké pluky způsobily u rak. divise pravděpodobně stísněnost a snad i nerozhodnost. Ostatně akce této divise neměla vůbec zdravého podkladu. Rozkaz 11. sborového velitelství byl založen na nesprávné informaci o nepříteli a byl i jinak vadný. Dvě jezd. divise (4. a 8.) a část pěší (11.) divise měly nepřítel u Zborova sevřít. Nebyl však určen generál, jenž by tuto akci jednotně řídil. V pohybech divisí nebylo souladu a v nastalém boji zůstal gen. Zarembo sám.

Golovin ostře odsuzuje tvrzení mjr. Lauera, že rak. jezdectvo v řezí zvířelo. Táže se: „Proč tedy opustili Rakušané bojiště a ztratili všechna svá děla a proč padlo 150 mužů do zajetí?“

Velitel 15. pluku drag., plk. Brosch von Fohrsheim, poslal hlášení o tomto boji ještě též den vrchnímu vel. rak. armád. (V pluku sloužil jeden ze synů gen. Conrada. Padl 8/9 1914.) Připisoval též vítězství v řezí Rakušanům. Líce shromažďování divise po атаке praví: „Byly velké obtíže při přechodu přes bahnité údolí. Tak mnohý z jezdců, kteří se zde zřítli, uvědomil si tím vděčněji, že byl nepřítel donucen атаkou k útoku.“

Npor. John Hughes Stodter: Jak zpraví pozemní vojsko letce?

Letec podá zprávu pozemnímu vojsku jednoduše, rychle a spolehlivě: napíše a shodí ji dolů. Prostředky, jichž dosud užívá pozemní vojsko k zpravování letce, jsou zdoluhavější a nevylučují omylů.

V táboře Stotsenburku v Americe byly v létě 1926 po 3 měsíce zkoušeny různé druhy spojení. Velmi se osvědčilo „zdvíhání“ (psaných) zpráv. Vyžaduje málo věcí, a to jednoduchých. Je rychlé, neboť je bez šifrování a dešifrování a vylučuje omyl, protože letec dostane zprávu tak, jak ji pozemní velitel sestavil.

Upozorněn vhodným signálem pozemního vojska, přiblíží se letec k řádně označenému místu a pomocí jednoduchého přístroje (háku nebo jakési kotvy na provaze) chytí v letu zprávu

přípevněnou na provaz, který drží vo-
jáci napjatý nad zemí.

Npor. Mortimer F. Sullivan: Tak-
tické použití jízdních štafet.

Retěz jízdních štafet spotřebuje
mnoho mužstva a koní, je však pojit-
kem rychlým, spolehlivým a bezpeč-
ným. Jsou případy, kdy se jiných po-
jitek ani užít nedá.

Pro jezdeckvo je toto pojítka vý-
hodné:

1. při postupu nebo útoku, když
se dá vsunouti mezi postupující prou-
dy a stálou spojovací ústřednu;

2. při kombinování čelního útoku
opěsalých s atakou v bok (od obou
útočících skupin po jednom řetěze
k spoj. ústředně),

3. k bočnímu spojení k sousední-
mu proudu,

4. u předních stráží (mezi jedno-
tlivými složkami, pak od těchto k spoj.
ústředně).

Autor uvádí příklad (pěších štafet)
ze světové války. Jedna brigáda spo-
třebovala celý prapor k štafetovému
spojení. Tím bylo spojení mezi jednot-
kami udrženo a velitel brigády měl
stále přesnou informaci o taktické si-
tuaci, čímž byl úspěch útoku zaručen.

Červenec a říjen 1927.

Plk. Samuel F. Dallam: Trestná
výprava roku 1916.

Když Pancho Villa vpadl do Nové-
ho Mexika, byla proti němu vyprave-
na zesílená jezd. brigáda. Autor líčí
výstižně těžkosti, s kterými zápoli ve-
litelé při organisování pochodů jezde-
ctva v poli. Jedna korouhev byla v do-
bě od 13. do 29. března 1916 14 dní
v pohybu a urazila skoro 700 km v oh-
tízném terénu za mrazivého větru a
při nedostatku potravin a píce. Po
dalším pochodu, při kterém musila
ujet 88 km, byla zasazena v boj. —
Koně byli tak vyčerpaní, že dva z nich
zdechli při atace pod svými jezdci. —
Důstojníci jezdeckva, dbejte vždy o ko-
ně! Zvláště, když mužstvo začíná být
znavené, je neustálá dohlídka na péči
o koně nutná.

Brigáda těžce postrádala doprovo-
du letectva. Letouny jsou oči jezde-
ctva, ukazují mu nejvhodnější čáry
postupu a šetří tím síl koní pro služ-
bu v bitvě.

Kpt. W. F. Pride: 26. jezdecký
pluk při manévrech filipín-
ské divise. — S výklady o organi-
saci jezdeckva.

Autor míní, že jezd. pluk je nyní
příliš slabý. Skoro všechny úkoly jez-
deckva předpokládají, že má velkou
palebnou sílu, t. j. mnoho karabin,
strojních pušek a kulometů. Před vál-
kou měl jezd. pluk Spojených států
3 korouhve o 4 eskadronách a 1000 až

1200 mužů. Tato organisace dobře vy-
hovovala a mohla být podržena s tou
jedinou změnou, že by byla u každé
eskadrony zřízena četa kulometů. Pak
by se vyrovnal jezd. pluk v palbě pě-
šímu praporu.

Mjr. John T. Mc Lane: Strojní
puška.

Autor potírá názor, že by měla být
tato zbraň nahrazena lehkým kulome-
tem. Strojní puška omezuje pohybli-
vost jezdeckva jen nepatrně a dá se
přivést rychleji k činnosti než lehký
kulomet. Tím se uplatňuje zvláště při
odrážení útoků nízko se vznášejících
letounů. Zde i vteřina mnoho zna-
mená.

Gen. L. Radus-Zenkavicius: Ruské
jezdeckvo ve Vých. Prusku.

V závěrečné úvaze praví autor:
„Ani armádní, ani sborové (divisní)
jezdeckvo nevykonalo to, co se od
něho očekávalo. Nepřineslo včas zprá-
vu o nepřátelské péchotě, nedrželo dů-
ležitých míst až do příchodu vlastní
péchoty, nebojovalo úspěšně v bocích
nebo týlu nepřitele, ba v mnohých pří-
padech nechránilo boky vlastní pé-
choty.

Příčiny: 1. Neschopnost velkého
počtu vysokých velitelů jezdeckva. Za
carského režimu se dostali na odpo-
vědná místa muži, kteří nebyli pro
moderní válčení dostatečně připrave-
ni, nebo se k němu vůbec nehodili.
Nechápali, byli ve velení pasivní, vy-
hýbali se akcím. Někteří z nich nebyli
služby v poli ani fyzicky schopní.

2. Ruské jezdeckvo bylo pro boj
pěšky uboze připraveno, takže nezdo-
lalo ani odpor slabých stráží a isolo-
vaných skupin. Při tom mělo dobrou
výzbroj, jeho pušky, kulomety a děla
se úplně vyrovnala zbraním péchoty.
Zvláště selhali kozáci. Vyhýbali se
pásmu střelby i po prvních srážkách.

O budoucnosti jezdeckva soudí au-
tor: „Za podmínek, jaké byly r. 1914,
podrží jezdeckvo najisto svou důleži-
tost. A tyto podmínky budou ještě
dlouho trvati ve východní Evropě
v Asii a pravděpodobně v mnohých
částech Ameriky. Dvě příčiny ztěžují
užití jezdeckva v moderní válce: vý-
voj těžké střelby a omezování mané-
vrování velkým počtem opevnění, na
bojišti rychle zřízených. První příčina
neznamená konec jezdeckva. Jezdec
musí být vycvičen v boji pěšky. Kde
není nepřátelská střelba velmi silná,
podrží jezdeckvo i nadále svou úder-
nou sílu.

Musíme se přiznati, že se nedá
s jezdeckvem mnoho podniknouti, jak-
mile začne posílení boj. Ale nesmíme
zapomenouti, že posílení válka jest jen
přechodnou stabilisací sil a pouhým
odložením operací na pozdější dobu.

Válka se nedá ukončiti bez proražení opevněných posic a manévrování. Ve velmi blízké budoucnosti budou nalezeny prostředky, které pomocí plynů a tanků otevrou rychle cestu skrze opevněné posice a umožní manévrování.

Armádní jezdeckvo musí mít kro-mě pušky a ručních granátů lehké a těžké kulomety, doprovodné dělostřelctvo a tanky. Musí býti v používání těchto zbraní na bojišti cvičeno.

Tažení ve Vých. Prusku r. 1914 ukázalo ještě jiný důležitý fakt: jezdeckva lze úspěšně užiti jen v dobře organiso-vaném spojení s armádními stáby a v těsné součinnosti se sousedními jednotkami pěchoty. Oetne-li se jezdeckvo v průběhu operace příliš daleko od stábu armády, je lépe je podržiti veliteli nejbližší pěší jednotky."

Mjr. R. C. Richardson: Den s ital-ským plukem jezdeckva.

Autor je vojenským attaché v Římě. Obsah jeho stati se celkem shoduje se studií plk. Blakera „Jezdeckvo italské armády“ (viz britský Cavalry Journal z července 1927). Italské jezdeckvo je poměrně lehce vyzbrojeno, jeho palebná síla je malá. Nemá těžkých kulometů a nedostane jich, aby jeho pohyblivost nebyla zmenšena. — Pluk má jen 16 lehkých kulometů a značná část mužstva má místo karabiny revolver. „Těžce je si mysleti,"

praví autor, „že by pluk udržel dlouho úsek, na který útočí nepřátelská pěchota s těžkými kulomety a děly. I kdyby jeho fronta nebyla delší než 800 yardů (t. j. asi 731 m), nemohl by se do hloubky rozčleniti.“ Připomíná však, že italské jezdeckvo je určeno k bojování v malých jednotkách. Bude-li ho použito k hájení nějakého mostu, břehu a pod., bude zesíleno bersagliery. Italové nevidí v jezdeckvu přechotu na koních, již je kůň jen dopravním prostředkem. Jejich jezdeckvo je lehké a pohyblivé.

Kpt. W. F. Pride: Střelba na střelnici a střelba v poli.

Autor navrhuje, aby byly uspořádány závody ve vedení roje, družstva, čety, eskadrony v boji střelbou. Dnes dostávají ceny jen nejlepší střelci. Každý, kdo má klidné nervy a dobrý zrak, může se naučiti výborně střeleti. Důležitější je však řízení palby. V dřívějších časech byly nepřátelské oddíly sobě tak blízko, že bylo individuální střelení přirozené. Když jdeme dnes na nepřítele, je první naší snahou, připíchnouti ho palbou co nejdříve k zemi. Nad celou jeho frontou musí svištět střely. Nestřílíme-li na některou část nepřítele, bude vždy schopna protiútok.

Věsti svůj oddíl vítězně skrze různé fáze obtížného boje, naplní vojáka větším zadostučiněním, než vědomí, že je nejlepším střelcem pluku.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Legionářská literatura:

Plukovní kroniky (pokračování). — O něco dříve než uvedená oficiální publikace třetího pluku, vyšla u příležitosti červnových oslav čtvrtého pluku objemná práce majora gen. stábu Methoděje Pleského „**Dějiny 4. střeleckého pluku Prokopa Velikého 1917—1920.**“ Praha 1927, nákl. autorovým, za účasti Památníku odboje. Str. 397. S četnými ilustracemi a mapovými přílohami.

Jestliže při kronice třetího pluku šlo především o to, aby bylo publikováno co nejvíce materiálu kronikářsky sestaveného, podává kniha majora Pleského většinou již zpracování starších kronikářských elaborátů, porízených za našeho pobytu v Rusku. Seznam hlavních pramenů sborníků i užité literatury umístěn je v příloze knihy. Chybí však bližší zprávy o původu a hodnotě těchto pramenů

i jejich kritický rozbor. Autorova předmluva je po této stránce příliš všeobecná a dosti nejasná. Kroniky rot nebyly všude, podle tohoto výkladu, vedeny systematicky, zato čteme pochvalnou zmínku o pilné práci jednotlivců, kteří plukovní archiv obohatili. Zvláště vděčně vzpomenuto jest bratra Fr. Kopřivy, autora „Zlaté knihy“ pluku, která obsahuje vedle kronikářských i dokumentár. příspěvků hlavně pečlivě sestavená životopisná data padlých bratrů. Tento elaborát, nazvaný v archivním rukopise „Rovy opuštěné“, umožnil vlastně br. mjr. Pleskému publikovati v čele kroniky 196 dosti podrobných biografii padlých a zemřelých příslušníků pluku, jež zaujímají as 50 stran textu. Nejvíce místa věnováno jest ovšem nezapomenutelnému br. por. Janu Gayerovi, zatím-nímu veliteli pluku, který svým životem zaplatil slavné vítězství u Lip-jag... Mezi jmény ostatních padlých